

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGO, 290
TELÉFON 23994

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MIG, 17
TELÉFON 19937

CINQUANTA CÈNTIMS

Valenciaaa es la tierra de las flores, de la luz y del colooooor...

Concurs d'Anècdotes del front i de la reraguarda

Tots els soldats i els obrers poden prendre-hi part

VINT PREMIS MAJORS VINT MIL PREMIS DE CONSOLACIO MIL

"L'Esquella de la Torratxa" ha allargat el termini d'admissió fins el 19 de Setembre
Hem rebut milers d'anècdotes i les hem de classificar mentre ens n'arriben milers de milions que ja són pel camí

Els treballs forçats de les Comissions

Segons les darreres notícies que tenim en escriure el que escrivim, es va a un arranjament general de la qüestió dels enfonaments de vaixells anglesos, catedrals franceses i altres objectius militars pertanyents a estrangers. Durant un temps s'adoptà el procediment de la bandereta, però això no donà cap resultat, ans al contrari, ja que més aviat excitava els aviadors. Ara, però, que s'ha nomenat la comissió anglo-facciosa, i que els japonesos ofereixen a França quatre milions per la catedral de Canton, es pot arribar a una intel·ligència.

De què es tracta en definitiva? D'evitar les pèrdues que una guerra pot ocasionar als neutrals. Com reparar aquestes pèrdues? Per mitjà d'indemnitzacions. Dons bé; en comptes de discutir interminablement sobre el valor de les coses destruïdes, el que es farà ara serà determinar el valor de les coses per destruir.

En efecte: la Comissió anglo-facciosa es posarà d'acord sobre el preu dels vaixells anglesos, carregats o no, amb tripulació o sense; la Comissió franco-japonesa determinarà el valor de les catedrals, i així tot. I, en comptes de banderes excitants, edificis, vaixells, etc., portaran, ben visible, com diuen els bans de l'Alcaldia, el preu de l'objecte o objectiu. Aleshores els avions no hauran de fer més que pensar si els convé o no els convé l'article i serà qüestió de deixar-ho o prendre-ho, però sense regatejar a posteriori.

D'aquesta manera es podran fer saldos, liquidacions a seques, liquidacions veritat o liquidacions monstruosas, mesos blancs, rebaixes o tants per cent i encara guanyar-hi diners com la «Madera Socializada», que destina el benefici produït per la rebaixa d'un deu per cent en els preus, a augmentar els sous dels seus treballadors, i que sembla que Van Zeeland ja ho té en estudi per aplicar-ho al seu pla i resoldre d'un cop tots els problemes econòmics del món.

Correu... i remeneu

Xava.—Heu d'afinar més. Aquesta vegada no us podem complaure.

Casado.—Ha vingut d'un pèl. El vostre ninot està a punt d'ésser aprofitable... però li manca el punt. Persistiu!

Saba.—Us diem el mateix que a en Casado, encara que sigueu «soltero».

Huget.—No serveixen.

Tonet.—El vostre ninot és bo i molt intencionat. Llàstima no sigui fet en forma i tinta reproduïble.

De l'altre assumpte ja us farem saber quelcom.

De la millor manera de menjar Papa

Són molts els lectors que ens escriuen intrigats per la frase aquella que va pronunciar fa uns dies el Sant Pare, segons la qual «el qui menja el Papa es mor».

Aquests nostres lectors volen saber quina és la manera de cuinar el Papa de Roma, a fi i efecte de menjar-se'l. Diuen que han consultat «Carmencita, o la Buena Cocinera», «La Teca», «L'Art del Ben Menjar» i d'altres llibres de cuina acreditadíssims, i en cap d'ells hi han trobat la forma de menjar Papa.

Consti, ja que el tema a primera vista sembla irreverent, que nosaltres no l'hauríem mai tocat, a no ésser la invitació que féu el mateix Sant Pare en el seu discurs adreçat a l'«Acció Catòlica». A nosaltres mai no se'ns hauria acudit que el Papa es mengés. Més aviat creïem que era ell el qui es menjava els altres. Però, assabentats que el cap de l'Església Romana és una menja, és natural que ens preocupem de la millor manera de guisar-lo.

Estem segurs que el mateix Mussolini, que és un home que generalment no bada, a hores d'ara deu haver consultat els més famosos «cordons bleus» respecte a les salses més indicades per a coure un Sant Pare. Molt més, quan aquest va pronosticar-li que se li indigestaria. Estem segurs que el «Duce» voldrà prendre les seves precaucions.

Nosaltres, confessem que som llecs en la matèria. Hem menjat llebre, faisà i altres plats delicadíssims. De Papa, no n'hem menjat mai. Si ens el fessin coure, ens trobaríem en un compromís. Passem humilment la qüestió a les autoritats competents, que no sabem ben bé, tampoc, si són gastronòmiques o eclesiàstiques.

"L'Esquella de la Torratxa" als fronts

TOTS ELS COMBATENTS
PODRAN LLEGIR-LA

EP!

comprant-la, naturalment,
abans als

**15 nous llocs
de venda, 15**

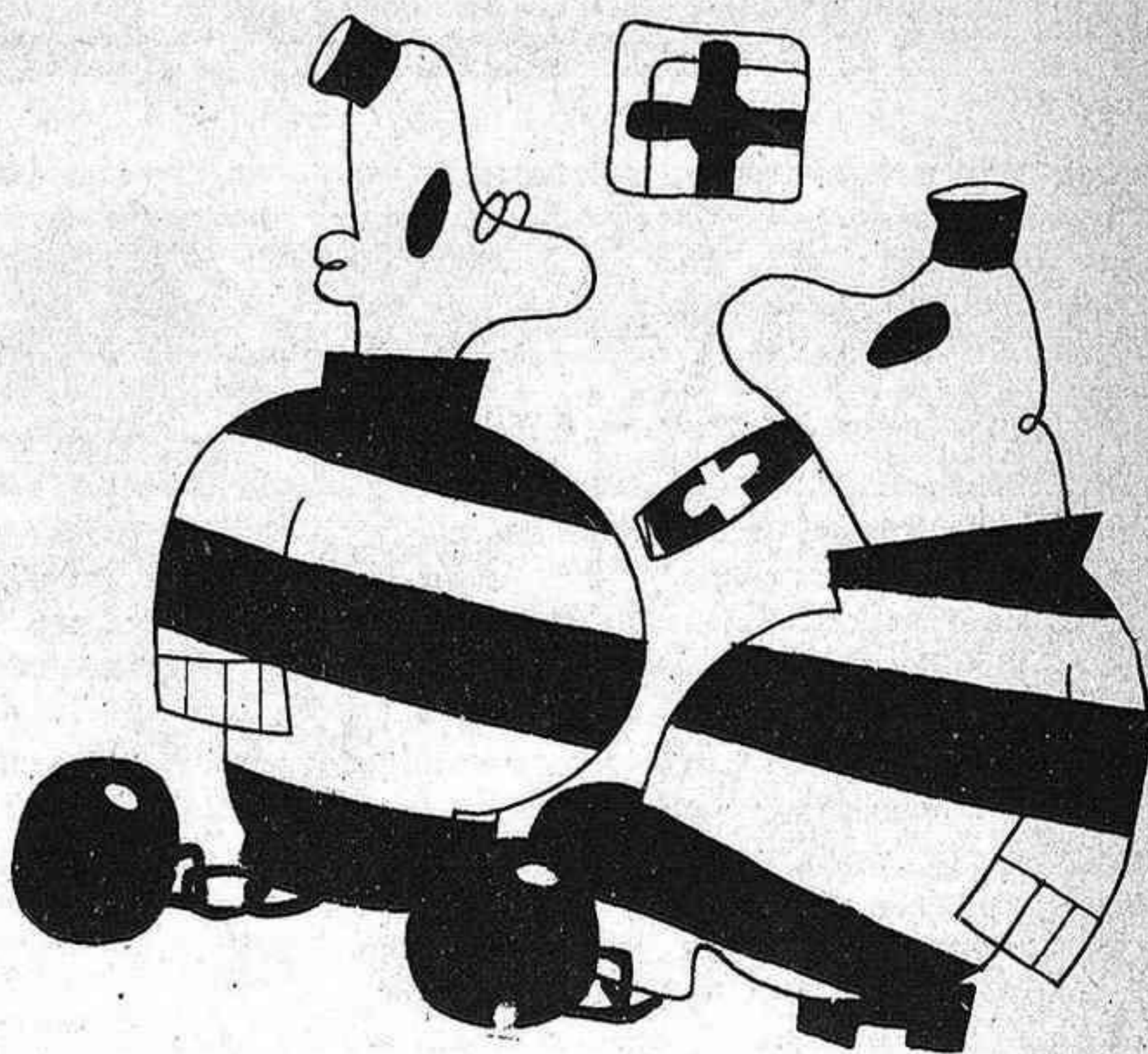
que a continuació es detallen:

FALSET - IGUALADA - MANRESA-MOLLERUSSA - MONTBLANC - PERELLO - PONTSEU D'URGELL - SOLSONA - TARREGA - CERVERA - VILANOVA I LA GELTRU - PUIGCERDA - VIC - TARRAGONA I CALELLA

Apa, combatents! Si no rieu ara, ni mai!

ACAPARADORS

—Ara resulta que hom no pot guardar-se una poma per a la set!

EDITORIAL

ELS POBRES ACAPARADORS

La nostra reraguarda ofereix, cada dia, un contrast més accentuat, comparada amb la reraguarda que Hitler y Mussolini s'han fabricat a l'altra banda, ajudats per Franco.

Mentre a la reraguarda alliberada gloriósament pel «cristianísimo» ex general, sota l'ègida de dos déus i un profeta, com dela tan encertadament el pòrtic del nostre «caleidoscopio epitomado», suara tan difícil de trobar com una agulla en un paller, continua la santa «depuració» en massa, la nostra reraguarda camina amb passes accelerades vers una normalitat esfereïdora.

Si seguim així, arribarem ben aviat a tenir una normalitat que farà fàstic.

Per què?

Puix perquè hom no vol comprendre que una normalitat excessiva està prenyada de dificultats i de perills per a molta gent.

Exemple: els acaparadors.

¿Vostès creuen, per ventura, que el pobre acaparador pot acaparar quan sobren els articles que la seva preclara previsió acapara, per al dia de demà?

Això és una ximpleria.

L'acaparador treballa com una formiguetta laboriosa, però el seu treball és més difícil i a més a més està, encara, exposat a la manca de comprensió i a les cobejances més perilloses.

Es quan les coses manquen, que els pobres acaparadors lluitant aferrissadament contra la manca de les coses més precises guarden una poma per a la set...i i qui diu una poma diu una patata, o deu mil arroves de patates, o trenta mil peces de roba de seda o un milió de parells de sabates i àdhuc dos mil milions de modestes espardeñyes.

Per al cas és igual!

La quantitat no fa la cosa i l'enveja no sap

comprendre que no és l'extensió, sinó la intenció, allò que redimeix el sant propòsit d'aquests benemèrits ciutadans, esforçats campions de la previsió de l'esdevenidor.

A la gent li ha agafat, ara, la mania de sentir set de justícia quan veu que un hom guarda una poma per a la set o una patata o un miler d'arroves de butifarra catalana, que per al cas tant se val.

I els pobres acaparadors es veuen més d'un cop privats de llibertat, ara que precisament lluitem tots per tenir la llibertat més repartida.

Aquest és un dels mil matisos que fan fastigosa una normalitat excessiva.

Cal que tothom ho compregui; cal que tothom tingui la valentia d'imitar els acaparadors acaparant de tot, per tal que de tot manqui i es faci més fàcil la tasca d'aquests dissortats ciutadans, que també són fills de bona mare (a vegades).

Espanya en el taulell

(CRONICA
DIPLOMATICA)

Les dificultats que troba Franco per contestar sí o no
La carta del "generalísimo" a Mr. Chamberlain

Ha estat molt comentada a Londres la malaltia del nas que Mr. Chamberlain ha allegat sobtadament per tornar de manera tan imprevista a Londres, abandonant les dolces activitats pesqueres d'Escòcia. El cronista ja li havia notat alguna cosa i, mentre pescava al costat seu més d'un cop havia xiulat aquell tros tan conegut de Molinos de Viento. Com que no xiulava res més, a la fi el Premier s'hi fixà i preguntà de què es tractava, si era una cançó de pesca o què. I aleshores el cronista, amb la seva veu pròpia, li cantà allò de «¿Qué tienes en las narices?»

Mister Chamberlain, molt preocupat, ens contestà que hi tenia una mosca que li havia pujat, una mosca d'aquelles artificials que serveixen per pescar truites. Fou aleshores que el cronista, no sap si indiscretament o no, li preguntà si aquella mosca era de les de pescar o de les de somniar truites, perquè Mr. Chamberlain, sense respondre, com si es trobés als Comuns, plegà les canyes, i, a l'anglaise, com diuen els francesos, se n'anà a Londres. Aquesta és la veritat de l'ocorregut. Què ha passat després?

L'arribada del cap del Govern a la capital de l'Imperi va causar sensació. El nas de Mr. Chamberlain passà aviat a segon ter-

me i es féu ressaltar el següent fet: havia no arribat la resposta de Franco no contestant a la proposició de retirada de voluntaris aprovada pel Comitè de no intervenció. I aquesta no arribada, que el dia anterior no tenia cap importància, de sobte no deixava d'ésser una cosa no gens banal per a convertir-se no menys que en una cosa capital! Què no hauria passat que de sobte els ministres no sabessin què pensar? Què deia la no resposta?

Senzillament, deia que Franco no havia contestat per no haver tingut temps d'estudiar el Pla britànic de retirada de no voluntaris estrangers.

Aquesta és la veritat oficial; però entre bastidors se saben més coses, com, per exemple, que la dona que fa les feines al Foreign Office va recollir d'una panera de papers la resposta de Franco. I entre el servei en circulen proves a màquina. Nosaltres, com el lector pot pensar, ens n'hem procurat una, que diu així:

«Señor don Neville Chamberlain:

Querido Mister: El motivo de la presente es para comunicarle que el Plan inglés de retirada de voluntarios estará escrito en camelo porque aquí nadie lo entiende, ni Rita. Resulta que ustedes que se creen que todo el mundo entiende el inglés han escrito el

plan en griego y nosotros los españoles no lo entendemos porque, gracias a Dios, somos católicos. Por otra parte, si nos la hubiese mandado usted en cristiano, resultaba que los italianos y alemanes, que son los señores que tienen aquí a sus no voluntarios a toda pensión —servicio completo—, no entienden, ni ganas, el inglés ni el castellano neto. Es preciso, pues, traducir el plan a todos estos idiomas, y esto requiere tiempo y diccionarios.

Por otra parte, a lo que me parece a mi entender de todo este embrollo que es su idioma de ustedes, de lo que se trata es de que nosotros demos permiso para que nos dejen en cuadro. Esto, si es broma, puede pasar, pero al extremo llevada... ¡Vaya! que no pue ser, que no pue ser, bailar el chotis sin dar vueltas al revés.

Otra dificultad que se presenta es la de la retirada de los extranjeros nacionalizados españoles durante estos dos años triunfales. Sería verdaderamente cruel una medida semejante, pues representaría la expulsión de verdaderos españoles amantes de su patria, donde dejarían esposas e hijos conocidos y desconocidos que llorarían en desconsuelo eterno la pérdida de la protección y el cariño paternos. Pero, ¿y qué me dice usted, mister, del caso en que alemanes e italianos no nacionalizados se encuentren en nuestro país en su propia patria italiana o alemana? Hay que tener en cuenta la extraterritorialidad de las zonas mineras e industriales. Y, en fin, ¿qué harían nuestros amigos italianos y alemanes con las tropas que habrían combatido a los rojos en España? No habría más camino que ocuparlas en una nueva guerra que podría perjudicarles a ustedes o una revolución que perjudicaría a mis buenos amigos y protectores Don Adolfo y Don Benito.

Ya ve usted con cuántas dificultades nos debatimos, que no se parecen en nada a las facilidades y ventajas que con la aplicación del Plan tendrían los rojos, que por eso han contestado en seguida. Si ustedes creen que yo, como buen español, era de aquellos toreros que dicen: ¡Ejarme zolo!, se equivocan. Yo no hago solitarios; a mi me gusta demasiado la compañía. ¡Qué digo la compañía! Un cuerpo de ejército necesito.

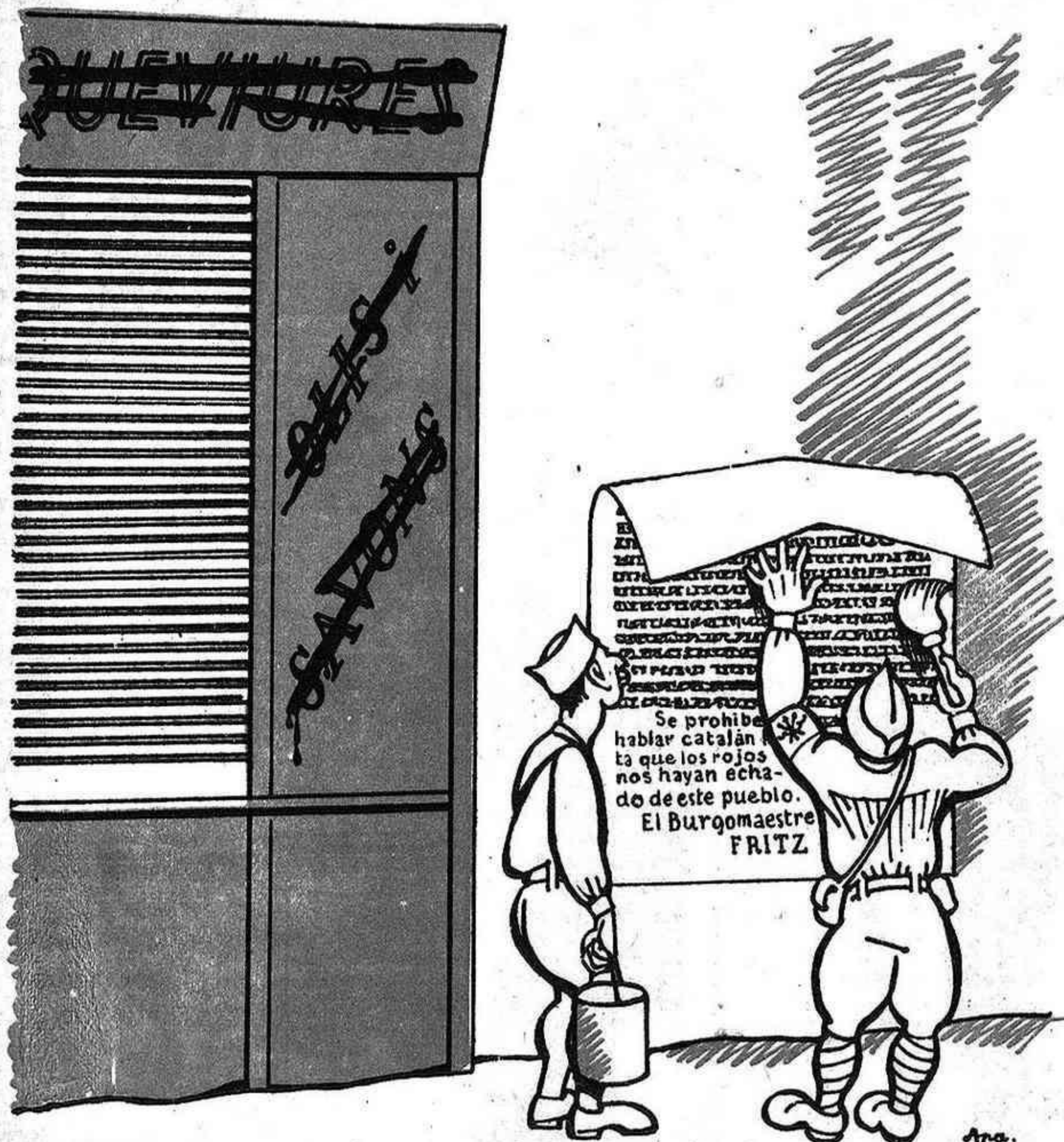
Sin más por hoy, queda de usted a. s. s. que se inclina y le besa.

FRANCISCO FRANCO Y BAHAMONDE.

Aquesta és la situació. Quina solució s'hi trobarà? De moment, encara no se sap, però és possible que es demani al Govern d'Espanya que faci un gest de generositat i que retiri els seus per poder mostrar a Franco que la cosa no és tan difícil de fer i dir-li que, si no perjudica als republicans, molt menys l'ha de perjudicar a ell, que és tan valent. Aquest procediment, que tan bons resultats dona per fer prendre l'oli de rici a les criatures, té, però, l'inconvenient de fer-lo prendre primer als grans, que no hi tenen cap culpa.

SAMUEL PICKWICK

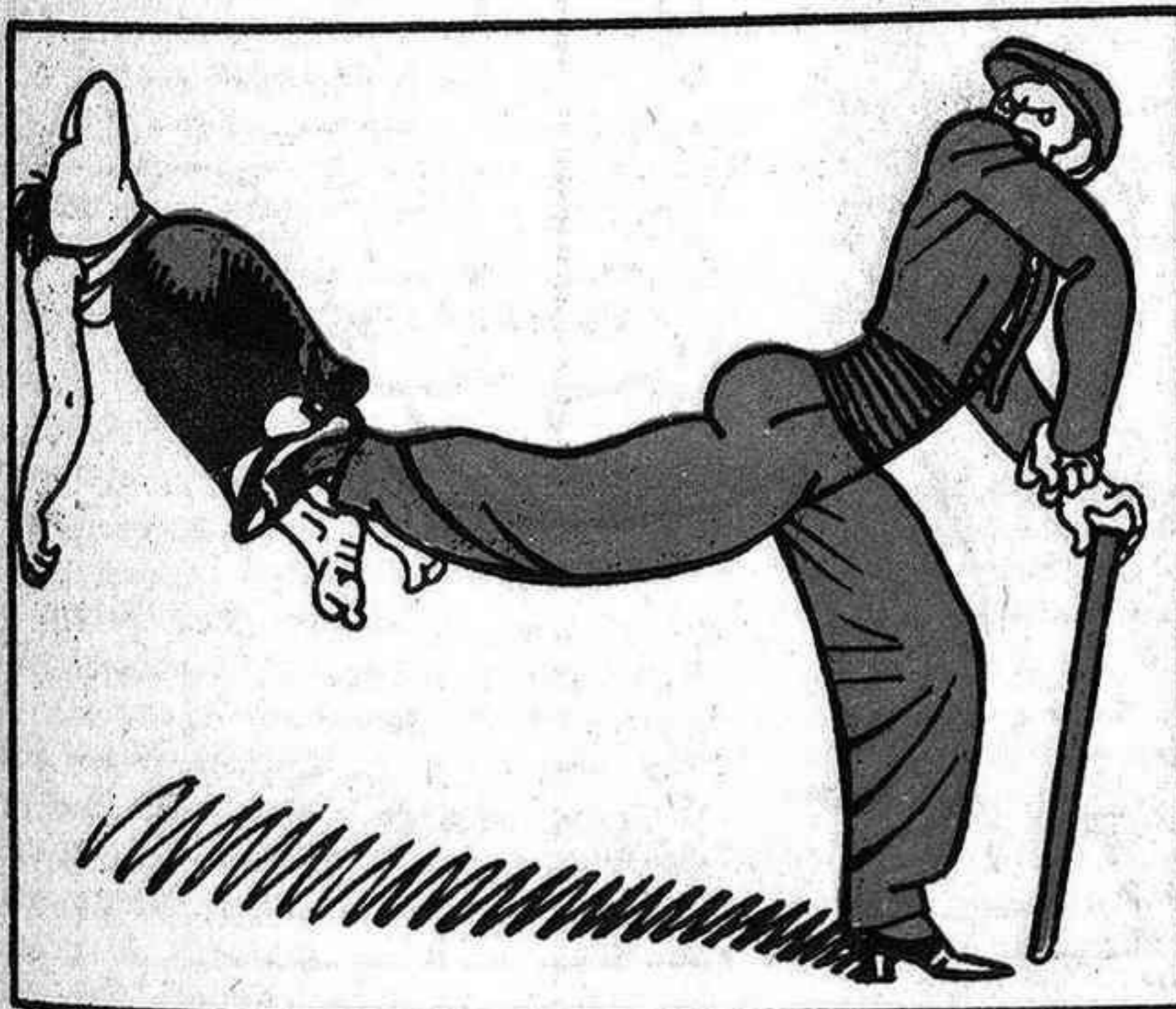
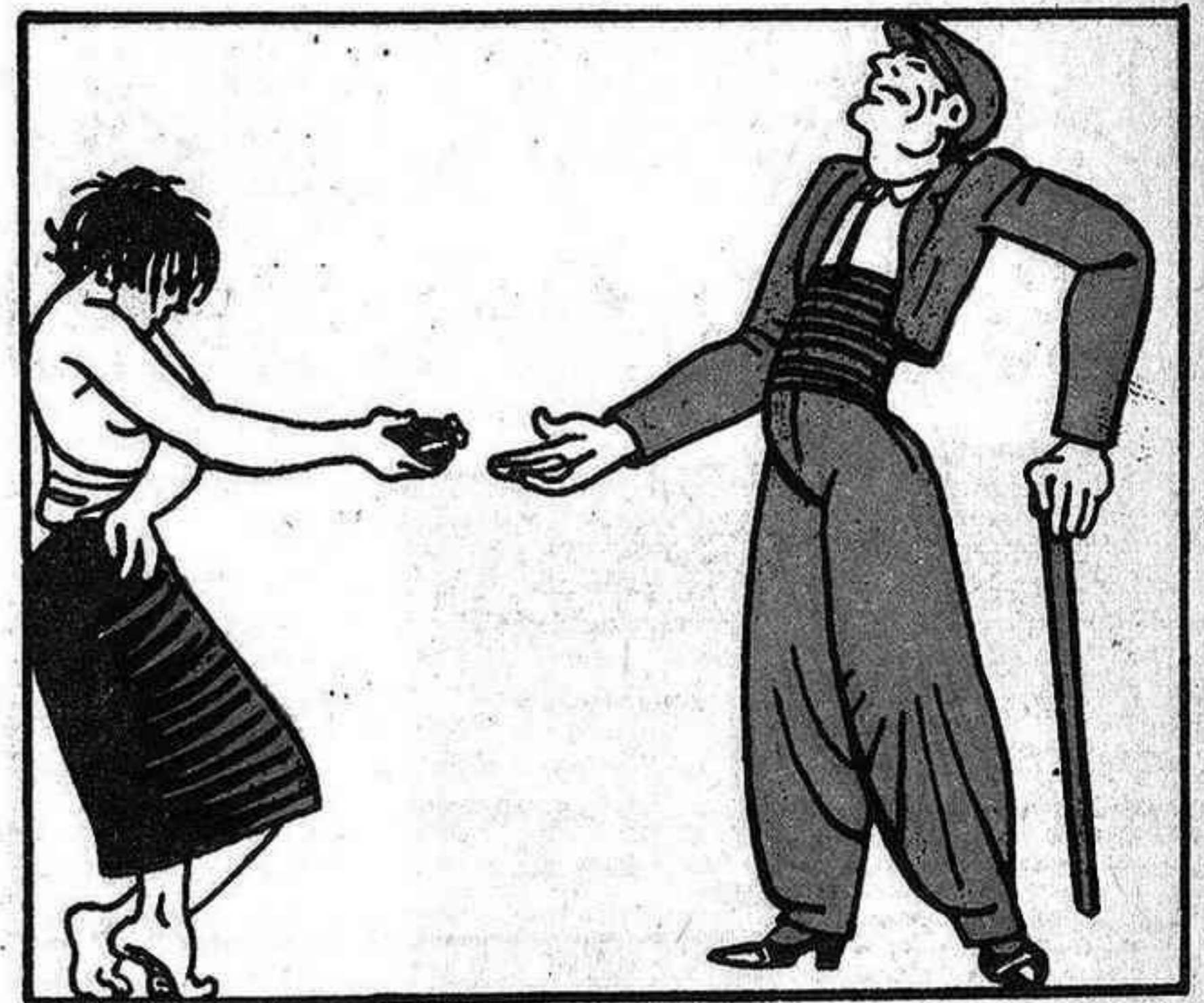
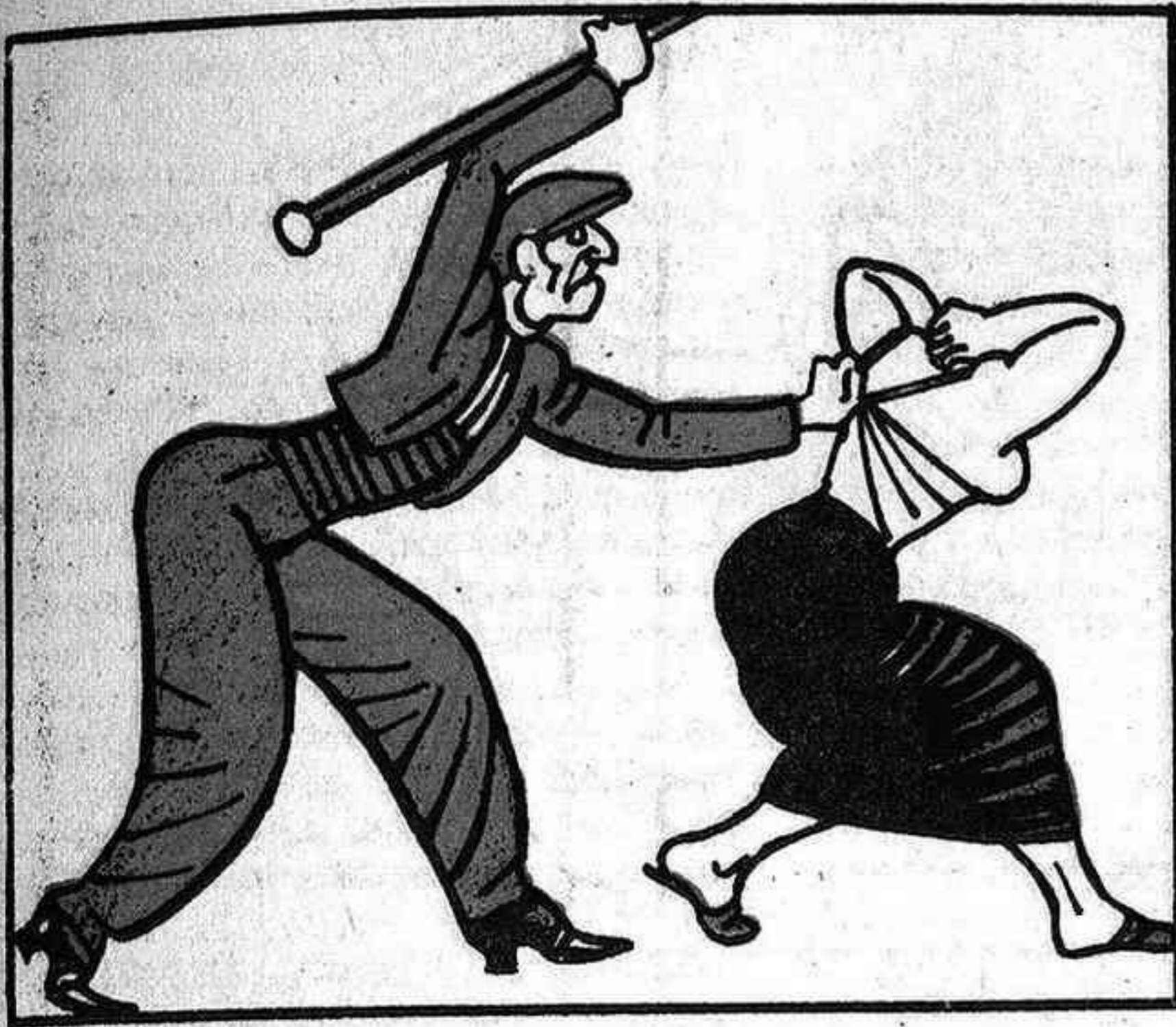
Londres, agost.

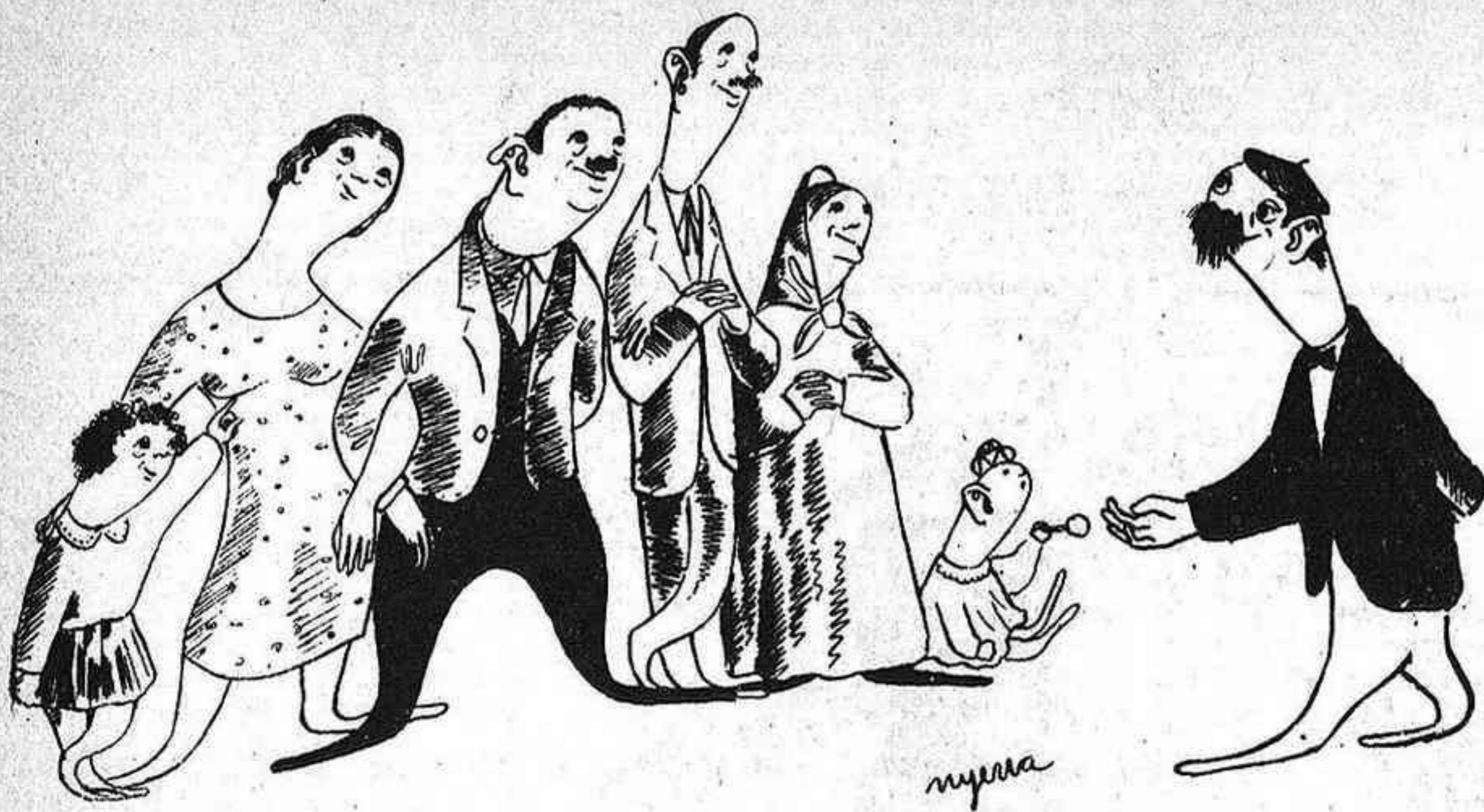
INVASIO

Apa.

ELS BONS EXEMPLES

—Per què no escrius a lord Runciman?

15 d'AGOST

—Carai, quina eufòria!
—Sí, miri: celebrem la festa major.

SERVEIS AUXILIARS

(A casa d'un bon senyor, acostumat a tot. Vol dir que ni la guerra ni la revolució no l'han afectat, personalment, gaire. Liberalot, «bon-vivent», segueix darrera la caixa de la seva botiga de la Portaferriça. Totes li ponen, en una paraula. Perquè no es pugui queixar de res, fins té quaranta anys. Vol dir que la lleva seva encara no ha estat cridada.)

Quan el sorprenem està al peu del balcó, en el tercer pis del carrer de Provença, on viu. Va en sabatilles i pijama i seu repapat en una butaca, llegint un article d'en Tubau al «Noticiero».

Una pausa i entra la seva dona. 35 anys estupendament portats. Cabell platinat. Ulls enrimmelats. Llavís pintats. Vesteix una roba de nit, discreta, elegant i confortable.)

Ella.—Què fas? Que t'has despullat?

Ell.—Què dius?

Ella.—Si t'has despullat...

Ell.—Poc o molt, sí. Com cada dia, en arribar a casa.

Ella.—Però no saps que hem de sortir?

Ell.—Avui?

Ella.—Es clar!

Ell.—I on hem d'anar?

Ella.—Al Poliorama.

Ell.—A què fer?

Ella.—Ets beneït o el fas?

Ell.—Poco més per fer-lo que per ésser-ho.

Però no atino, de veritat, per què rediable hem d'anar aquesta nit al Poli.

Ella.—¿Has oblidat que en Tutusaus estrena «La Cinquena Simfonia» i ens ha enviat dues butaques?

Ell.—Tens raó, noia... Se me n'havia anat de la memòria... Mira que només se li acut a en Tutusaus estrenar una «Simfonia» amb la calor que fa! Compadeixo els músics.

Ella.—No siguis pocasolta. Si és una comèdia!

Ell.—Doncs compadeixo el públic.

Ella.—Bé, bé, no plaguegis més i vesteix-te, mentre la Pilar para la taula. Són les nou. Tenim el temps just.

Ell.—Però t'has proposat d'anar-hi?

Ella.—Es clar!

Ell.—Amb aquesta xafogor tan enganxosa, que et deixa dubtant de si la pell s'ha unificat amb la roba o la roba amb la pell... Llegeix, llegeix el «Ciero»: Hi ha hagut una pila de casos d'asfíxia. Passa una onada de calor. La terra treu foc pels caixals corcats per efecte dels bombardeigs. El sol s'ha passat als totalitaris.

Ella.—Això vol dir que no em portes al teatre?

Ell.—Si no t'ho has de prendre a la valenta...

Ella.—Amb la il·lusió que em feia, anar a aquesta estrena!

Ell.—Creu-me: sempre va millor esperar la cinquantesima representació!... Quan els còmics comencen de saber-se tant el paper, que ja poden dir el que els ve de gust. I mira, de vegades ho fan millor que l'autor.

Ella.—Però el públic no és el del primer dia.

Ell.—Es clar que no! Et creus que tanta resistència...?

Ella.—Concretem. Vens o no?

Ell.—No, amor meu. No em veig amb cor de vestir-me... Em trobo tan bé, ara, i em sento tan optimista, que no em costaria res assegurar que aquest diari és el més ben fet d'Europa.

A TOTS ELS COMBATENTS...

...Que ens adrecen cartes demanant L'ESQUELLA, sense perjudici de resoldre i respondre en cada cas, els preguem que llegeixin en un altre lloc d'aquest mateix número la llista dels 15 nous llocs on es vendrà des d'ara L'ESQUELLA, a la segona línia dels fronts, o sigui, que han estat creats precisament perquè el nostre setmanari arribi als combatents i aquests puguin seguir-nos dispensant, com fins ara, el favor amb què tant ens han vingut honorant.

Ella.—Està bé! Ja trobaré qui m'hi acompanyarà.

Ell.—Es vell que hi ha damnats damunt la terra.

Ella.—Vaig a telefonar en Claudi.

Ell.—Es una idea. Ell, que a més a més de servicial és intel·ligent, podrà anar-te aclarint les possibles opacitats de «La Cinquena Simfonia»...

Ella.—No sé què vols dir.

Ell.—Ja ho sabia.

(En aquest moment entra Claudi. Trenta-cinc anys. Apte per a serveis auxiliars.)

Ella.—(Amb entonació de tragèdia clàssica).—Ací tenim Claudi.

Ell.—T'estalvia la telefonada. (A Claudi.) No, vens com l'anell al dit.

Claudi.—Què passa? (Salutacions amb el cap, encaixades a l'un i a l'altre, etc.)

Ell. (a Ella).—Digal-li tu mateixa.

Claudi. (Una mica alarmat).—Hi ha alguna novetat?

Ella.—No... Li anava a telefonar per a demanar-li que aquest vespre m'acompanyi al Poliorama.

Claudi. (Del tot alarmat).—Al Poliorama?

Ella.—Sí; estrena en Tutusaus.

Claudi.—Ja ho sé... M'ha enviat dues butaques. Les he donades a la portera, perquè hi vagi amb el seu marit, que ha vingut amb permís...

Ell.—Esplèndid! Us hi trobareu tots! La teva portera en tindrà una alegria.

Claudi.—Sí, però és que...

Ella.—Suposo, Claudi, que no es negarà a ferme el favor que li demano.

Ell.—Es clar que no!

Claudi. (Atabalat del tot).—Es que... encara no he sopat.

Ell.—I no confïis que ací et convidem. Així sí que no!

Ella.—Tampoc no separaré jo, ja. Quan vingui prendré un vas de llet.

Ell.—I en Claudi pot fer el mateix en arribar a casa seva... Apa, apa, no vacil·lis més... Amb el ben entès, que a la una a casa.

Claudi. (A Ella).—Facis el càrrec del que vol dir això... A la una, ací, pujant de la Rambla, a peu, perquè no cal pensar en poder agafar cap tramvia... D'ací, a casa, al carrer de Marina, prop de la Monumental... A peu, i a les fosques. I demà m'he de llevar a dos quarts de set, perquè a les vuit he d'ésser a l'oficina... No oblidis que estic mobilitzat...

Ell.—I tot plegat, què? Tu raí, que ets jove! Apa, apa, no en parlem més. Si no, no veurieu començar l'obra! I m'han assegurat que la primera escena és la més bona.

Ella.—Doncs no ens entretinguem.

(S'arregla una mica davant un mirall i se'n va amb Claudi. Pausa. Entra Pilar, o sigui, la minyona.)

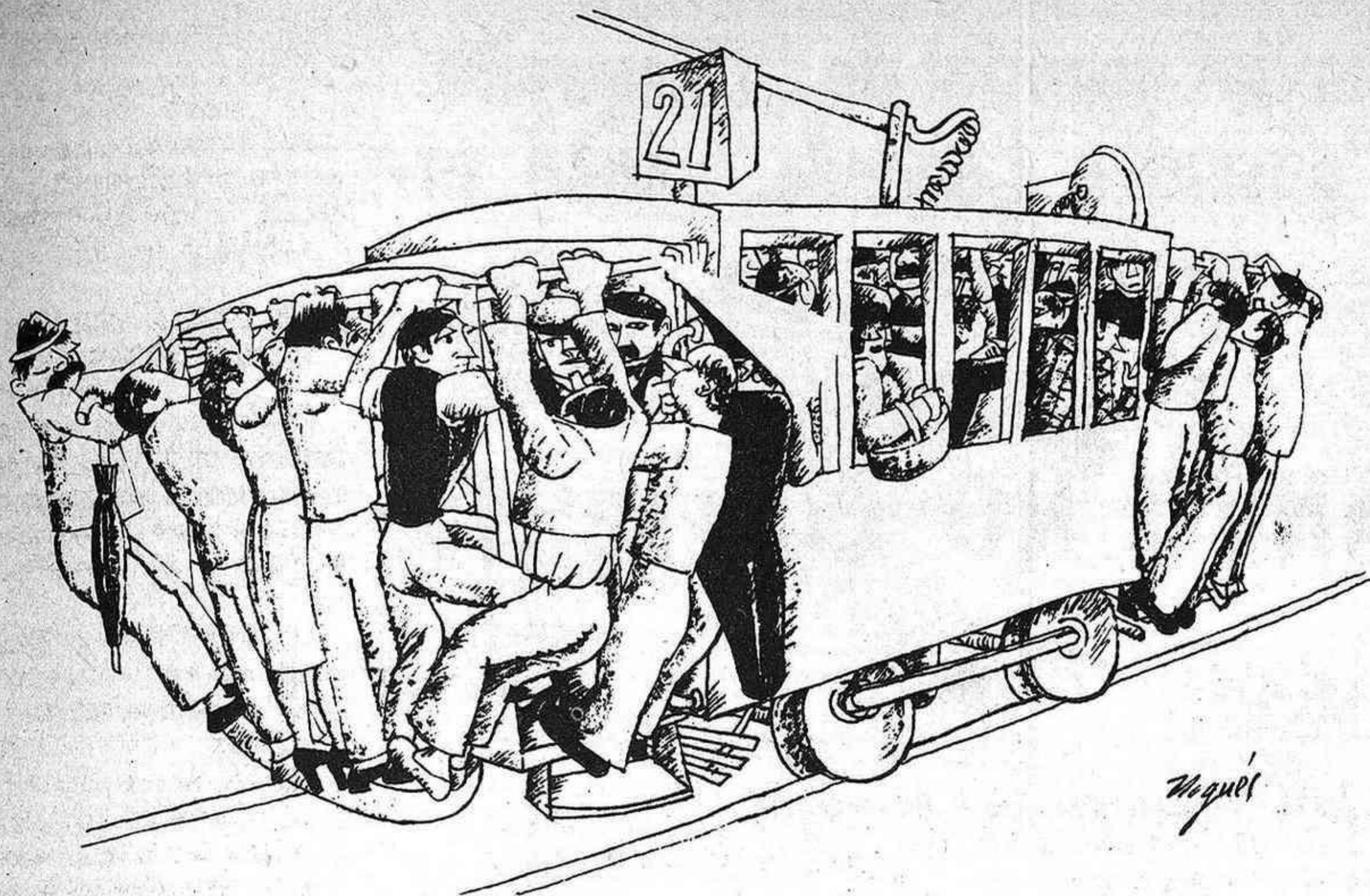
Pilar.—El sopar és a taula. (Ho ha dit sense apuntador.)

Ell.—Magnífic!

(S'alça i se'n va cap al menjador.)

S'asseu a la taula, i mentre desplega el tovalló reflexiona.)

Vés per on, avui em toca ració doble! ¡I pensar que si en lloc d'ésser el marit de la meua dona, fos com aquest intel·ligent de Claudi, el seu «fulano», hauria hagut d'anar, si us plau per força, a aguantar la calor i la illauna d'en Tutusaus!... Doncs, mira, és ben apetitós aquest quatsadet! Repetirem, Felip, repetirem!

EL COBRADOR — Ep! aquest que marxa sense pagar!
UN TAFANER — Diu que és "voluntari"!

Un dels problemes que més m'han inquietat durant aquests darrers mesos, tan prenyats de problemes greus, és el de saber exactament quin és el millor esquer per a pescar la truita. Les opinions relatives a l'afèr estan molt dividides en l'Occident europeu, car mentre hi ha qui opina que la truita requereix un engany especial, d'altres importants sectors d'opinió creuen, simplement, que la molla de pa és suficient, d'acord amb aquella tradicional dita de tirar pa als peixos.

Jo, en el cor d'aquesta vella i tempestejada Anglaterra, m'he trobat en el bell centre, en el remolí dels dos parers contradictoris. A la vetlla d'emprendre una acció tan decisiva com ara és la de sortir cap als rius d'Escòcia a pescar la truita, em trobava treballat per innombrables influències que, com aquell qui no fa res, arribaven de tots els països europeus. Què fer? El pa, o l'esquer especial? «That is the question», com va dir Shakespeare per boca de Hamlet.

No obstant, no era permès vacillar. Un anglès, un hereu de Cromwell i de Nelson, no pot pas dubtar en un problema tan important com és la pesca de la truita i no pot romandre plegat de braços mentre els rius escocesos van plens de truites i de barbs, disposats a picar l'ham. La no intervenció, en el ram de la pesca, és funesta. Si no intervens i no agafes la canya, els peixos no piquen, i aleshores, per anglès que hom sigui, no li queda altre recurs que anar a comprar peix a la plaça.

Immediatament, obeint a la imperiosa necessitat d'acció que no em deixava viure, vaig posar en joc tots els serveis tècnics britànics, especialment els de l'Almirallat, que és l'organisme més indicat tractant-se de la pesca. Posats a estudiar antecedents, pouàrem en la piscicultura i en la història els antecedents de la qüestió. Així, ens trobàrem que la truita, més coneguda per «Salmó faris» (més coneguda pels llatins, natural-

UN PROBLEMA INQUIETANT

EL MILLOR ESQUER PER A LA PESCA DE LA TRUITA

per Neville Chamberlain

Feia temps que L'ESQUELLA tenia demanada la col·laboració del senyor Neville Chamberlain, disposada com està a què en les seves pàgines hi figurin les primeres firmes mundials. Les grans ocupacions anglès s'ha apressat a tradre del nostre il·lustre amic no li permeten, de moment, escriure's cap article, però iniciades les seves vacances i en els lleures que li deixa el seu refredat, el "premier" la R.

ment) és un peix teleosti, de quinze a vint centímetres de llarg, que viu als rius i estanys de muntanya. De truites n'hi ha de moltes classes, des de la truita a la francesa, o sigui passada pel Quai d'Orsay, a la truita amb patates, passada per la paella. En tots els casos, els ous precedeixen la truita, i sense aquells no hi ha aquesta.

Si ara de la truita passem als barbs, ens trobem amb un altre peix teleosti (què tal?, com està?), que navega també per l'aigua dolça, com a bon «barbus fluviatilis», que deien els antics, i que àdhuc arriba a fer els vuitanta centímetres de llargada. Ara bé, quan els barbs són femelles, o siguin barbes, poden ésser molt més llargues. Està clar que sempre és un inconvenient pescar una barba, car enganxades amb la barba

poden sortir unes ulleres, i en lloc d'un peix, us trobeu amb un honorable professor de la Universitat d'Oxford. Excuso dir-vos que aleshores heu fet un pa com unes hòsties (com diria qualsevol laborista), car en aquest món no hi ha res més inútil que un intel·lectual.

Portat per la meua afició, ja he emplenat ben bé dues columnes de diari, i encara no he arribat a l'esquer. Ho deixarem per un altre article, que si el refredat em permet d'escriure i L'ESQUELLA me'l paga, publicaré un altre dia.

NEVILLE CHAMBERLAIN.»

(Copyright «Opera-Bufa». Exclusiu de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA. Prohibida en absolut la reproducció parcial o imparcial. S'admeten donatius.)

Un enviat especial de "L'Esquella" s'ha passat a l'enemic, sense ar- mes ni bagatges, ...però

FRANCO NO CONTESTA

Per tal que els nostres lectors, després de llegir «El Diluvio», no se sentin encara poc assabentats de la marxa de la política internacional, ens hem vist obligats a destacar un enviat especial a l'altra banda.

Aquest fet senzill i sensacional s'ha realitzat d'una manera planera i absolutament dinàmica.

El nostre director, com si fos talment un coronel alemany, va demanar un voluntari per a anar a Salamanca; aleshores els redactors de L'ESQUELLA, amb rara i sospitosa unanimitat, varen fer allò que se'n diu un «plante» i varen destacar una nombrosa Comissió per fer saber al director que això d'anar voluntaris a Salamanca no era per a ells, era una falòmia inventada pels italians i els alemanys i que ells no estaven disposats a burlar la No Intervenció, no solament com a «voluntaris», sinó que ni tan sols com a «tècnics». A més a més, varen observar encara que era totalment idiota destacar un redactor «voluntari» a Salamanca, que naturalment tan aviat com arribés seria retirat d'acord amb el pla anglès.

Vista la resistència dels nostres redactors, el director prengué l'encertat acord de realitzar el proposat entreviu amb Franco telefònicament.

Agafà la llista telefònica i cercà el número de la Villa Torlonia de Roma.

Ring... ri i i i ing...!

Al cap d'una hora llarga de trucar insistentment el nostre director penjà l'aparell i pronuncià amb to desesperat aquesta lapidària frase que ha estat repetida després a tots els indrets del món:

—Franco no contesta!

TORNEM-HI

Després d'un breu descans, i sempre amb el pensament posat al servei dels nostres lectors, el director tornà a agafar la guia telefònica internacional i a còpia de paciència ensopegà el número de Berchtesgaden, residència de Hitler, per cert que com que aquest número estava escrit en alemany, vàrem haver de recórrer a la desinteressada col·laboració del doctor Biba Rambla, per tal que ens el traduís.

Un cop traduït:

Ring... ri i i i ing...

Aquesta vegada tampoc no fórem més afortunats. Passà una hora, en passaren dues i per fi el nostre director tornà a pronunciar desesperadament aquella lapidària frase que tant s'ha repetit després a tots els indrets del món:

—Franco no contesta!

UNA SOLUCIO HEROICA

Obstinats, i sempre amb el pensament posat en servir els nostres lectors, cercàrem hores i hores una solució que finalment trobàrem inspirats per la desesperació mateixa i estimulats per les dificultats que mai no són insuperables per a nosaltres.

Se'ns va acudir que si Franco no contestava demanant-lo a Roma i a Berlín, potser contestaria demanant-lo a Salamanca.

La cosa semblava descabellada i ho és realment, però nosaltres, sempre obstinats a servir el nostre lectors i amb el pensament posat... etc., trucàrem a Salamanca:

Ring... ri i i i i ing...!!

Passà una hora. En passaren dues... en passaren tres, i finalment,

quan ja estava passant la que feia quatre:

El nostre director, desesperat, penjà l'aparell i repetí aquella frase que ja és famosa i que tant s'ha repetit a tots els indrets del món:

—Franco no contesta!

UNA ALTRA SOLUCIO MES HEROICA ENCARA

Evidentment es tractava d'un cas desesperat i tots els redactors començàrem a sentir-nos encomanada aquella justa desesperació que desesperava el nostre estimat director.

La raó l'assistia clarament i la redacció va commoure's per una reacció humaníssima i natural de solidaritat.

Aleshores el director tingué un cop d'habilitat política d'aquells que han fet famós el nostre setmanari i en veure que tots nosaltres estàvem envaïts per aquella reacció, s'aixecà patètic i digué imitant Borràs (Jaume):

—Sou uns reaccionaris!

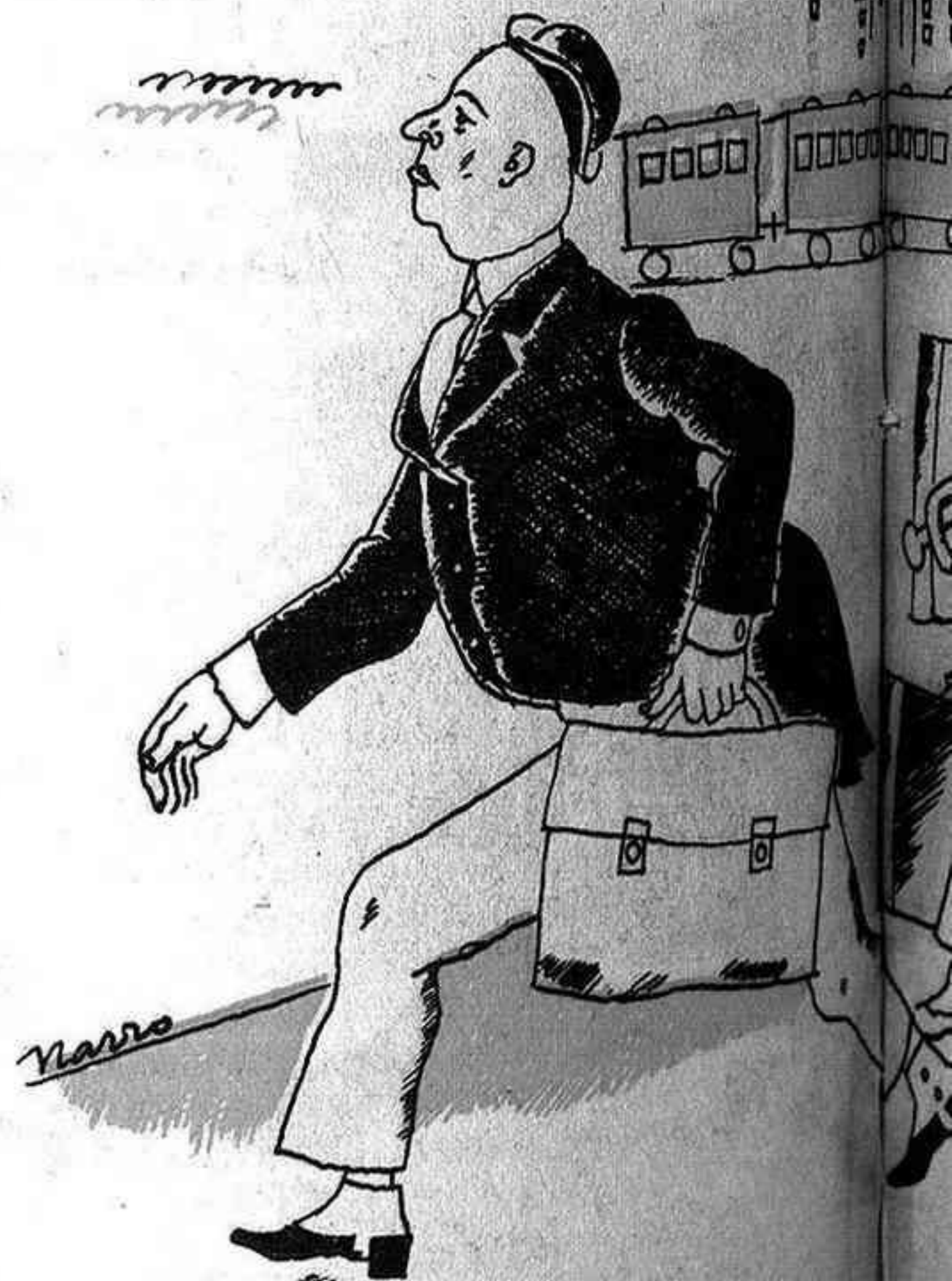
Què ens has dit!

Tots ens sentírem acusats i vexats per aquella declaració insospitada que ens posava en evidència davant del món antifeixista.

Una sensació dolorosa d'injustícia i de menyspreu ens assaltà i fou aleshores que un redactor el nom del qual no volem dir per evitar-li represàlies, exclamà indignat:

—No hi ha dre! N'hi ha per passar-se a l'enemic!

Dit i fet, el director i l'administrador, com si s'haguessin posat d'acord, aprofitaren aquest terrible moment psicològic i prengueren la pa-

raula a nostre dissortat company.
Li feren un passaport i li donaren tres duros en plata i el xicot marxà a complir la dolorosa missió de conviure amb els rebels per tal d'interrogar Franco sobre la seva resposta al «pla» anglès de la retirada de voluntaris.

HEM FET UN «PLA» COM UNES HOSTIES

Des de la nostra redacció, el nostre enviat especial s'adreçà directament a Marsella, on embarcà cap a Roma.

Un cop fou a la Ciutat Eterna anà al palau Chigi i s'entrevistà amb el «gendre», Ciano, el qual es mostrà absolutament impenetrable a l'interrogatori.

Davant d'aquesta reserva el nostre redactor ens trameté urgentment un breu telegrama que deia:

«Franco no contesta.—Stop.»

Dos dies abans del telegrama, però, rebérem amb el natural retard una informació postal del nostre enviat especial, en la qual ens diu textualment:

«Roma, 34.—Als cercles polítics governamentals italians es suposa amb un cert fonament que la tossuda resistència de Franco a respondre al Govern de Londres sobre l'aplicació del Pla anglès s'inspira a Berlín, per tal de dificultar la vigència del tractat anglo-italià.»

A LA FONT D'INSPIRACIO

De Roma, el nostre enviat especial, sempre amb la intenció de entrevistar Franco, passà a Berlín, on fou rebut per Von Neurath, que en presència de Ribbentrop s'abroga-

Mig entreviu revelador amb preguntes sense respostes

Ara resulta que del «pla» anglès n'hem fet

UN PLA COM UNES HOSTIES

va atribucions de ministre de Relacions Exteriors del Reich (allà es veu que cadascú té un Reich a la panxa).

Tampoc fou, però, més afortunat el nostre redactor a Berlín i a penes arribat pogué constatar que el problema sudeta acaparava totes les atencions fins a l'extrem que, d'atencions sembla que n'han sobrat molt poques per a l'abnegat lord Runciman.

A més a més, sobre l'objecte principal de la visita del nostre enviat especial hi havia més reserves encara que a Itàlia, fins a l'extrem que hom començava a mobilitzar-les per a les ja famoses maniobres alemanyes a la frontera txecoslovaca.

No cal dir que rebérem ja fa dies de Berlín un lacònic telegrama del nostre redactor, que deia per variar:

«Franco no contesta!»

UNA PORQUERIA

Fou aleshores que el nostre director, ja en el paroxisme de la desesperació, hagué de respondre al nostre enviat especial amb un lacònic telegrama urgent i xifrat que traduït del català a l'alemany i després de l'alemany al català, deia:

«Vagi a la merda!»

El nostre enviat especial, tan especialment enviat per segona vegada, comprengué ràpidament i amb rara intuïció el significat d'aquesta darrera ordre terminant i sense cap dilació s'adreçà a la zona facciosa o sigui, per dir-ho clarament, se'ns passà a l'enemic.

Fet i fet, pensarà el lector, és allò que havia de fer de bell antuvi, si, com sembla, volia entrevistar el Franco i obtenir una resposta; però el lector s'equivoca.

El nostre enviat especial ens trameté, a penes arribat, un nou telegrama que deia:

«Franco no contesta! Stop...»

I encara afegia: «Ara em faig el coix per tal que em prenguin per «voluntari» i em retirin, car ací està tot conxavat per retirar només aquells voluntaris que ho siguin de les dues cames o bé dels dos braços o bé cecs o bormis.»

Espero, doncs, que en un termini breu, que de cap manera ultrapassarà els vint anys, tornaré a estar entre vosaltres i els meus estimats lectors i us podré abraçar.

Per ara només us saluda

PERE GALLARI

(Perpinyà-sur-mer.)

NOTUL·LA

Si mentre us arriba aquest telegrama meu s'hagués determinat a contestar Franco quelcom sobre el «pla» anglès de retirada de «voluntaris», us prego que em telefoneu a corre-cuita i em dieu què ha contestat, car ací no ho sabrà ni Déu i ja sabeu de quina manera tan personal m'afecta.

Com que jo he vingut ací per força, obligat pel director, sóc tan «voluntari» com el primer i el «pla» és la meua única esperança de redempció, és a dir, el necessito com el «pla» que menjo.

Ah! Records del Pruna. Està d'allò més prim; a penes li queda el «sex-appeal»! i encara no vol sentir-ne ni parlar.

El López Llausàs s'ha engraixat com un lladre i m'ha encarregat molt que li guardeu la botiga.

El Machuelo

20 AGOSTO 1938

PRECIO: 30 CTS.

A pagar con calderilla, plata u oro, con exclusión de todo papel. - Solo se admiten billetes de la serie Dh, 308,235

PERIODICO CLANDESTINO — SOLO SALE DE NOCHES

EDITORIAL

SEAMOS OBJETIVOS

La claridad es uno de nuestros lemas, y nosotros, para ser claros, somos capaces de jugarlos a cara y cruz el porvenir, mucho más si el porvenir es negro, claro. Decimos negro.

A cada momento, hay que fijar las posiciones que estén por fijar. Hay que dar la cara valientemente, aunque algunos aliados nuestros opinen que hay que dar otra cosa que no es precisamente la cara. ¿A dónde íbamos? Ah, sí: a la claridad.

Hoy salimos al paso de una especie que circula entre nuestros fieles y resistentes partidarios, inspirada, más que en la reflexión serena, en el miedo momentáneo que despiertan las repetidas visitas de la gloriosa aviación legionaria. Metidos en ese miedo, hay ciudadanos y ciudadanas que, espontáneamente, sin que nadie se lo reclame, se han erigido en orientadores del miedo ajeno y andan por ahí sembrando prescripciones respecto al mejor modo de resistir estoica-

mente, serenamente y aun amorosamente, los bombardeos con que Franco salvará el país.

Pues, que se sepa bien. Nadie está autorizado a dar instrucciones, si no es los órganos de gobierno nacionalistas, o bien los correspondientes organillos de resistencia ciudadana. ¡Atención, pues, al organillo correspondiente! ¡Y guerra a los incontrolados!

Si os queréis librar de la acción purificadora de las bombas de aire líquido, no os dejéis engañar por aquellos que interesadamente os aconsejan alejados de la ciudad. Al contrario: aproximados a los objetivos; sed vosotros mismos objetivos, ya que los gloriosos aviadores legionarios nunca dan en el objetivo. Seamos, pues, objetivos. Si una vez la mala pata quere que un aviador se equivoque y la bomba os da en la cabeza, nuestra organización os facilitará el árnica y las vendas con un veinte por ciento de descuento.

PARTE DE GUERRA SALAMANCA

Frente del Este.—Continuando su incontenible ofensiva, las tropas nacionalistas han cruzado el río Ebro, el río Llobregat y se han detenido ante el río Besós, en la espera de que haya agua al objeto de poderlo cruzar. El ala izquierda ha rebasado los Pirineos y estamos a punto de cruzar el río Girona.

Frente de Levante.—El Ejército liberador de España no ha tomado aún Sagunto y Valencia por falta de tiempo. Un día en que haya dos fiestas tomará ambas ciudades. ¡Palabra!

Frente del Sur.—Por causa del tórrido clima reinante en este frente, las operaciones se hallan un poco paralizadas. Ahora, vamos a darles masaje para ver si se mueven un poco,

VIDA RELIGIOSA

Hoy, festividad de los santos Nino y Nono. Por la mañana, solemne oficio a beneficio de las almas en pena, con reparto extraordinario de hostias. Por la tarde, trisagio y presagio. La procesión irá por dentro.

o si no no nos quedará otro remedio que comprarles un cochecito para que los pobres paralizados puedan andar.

En los demás frentes, bien de salud. ¿Y ustedes?

P. S.—A punto de cruzar el Girona, nos damos cuenta de que ese río no es un río, sino un «fleuve». Sin que lo haya notado, nuestro Ejército se ha adentrado por Francia. Tendremos que desandar lo andado, o si no se enfadará Daladier. La lástima es que estábamos a la orilla del río y ya habíamos metido la pata.

FRANCO ES FRANCO

IMPORTANTISIMAS DECLARACIONES DEL GENERALISIMO A LOS PERIODISTAS EXTRANJEROS

En la mañana de hoy, el generalísimo ha recibido en Salamanca los corresponsales de prensa extranjera. Después de obsequiarles con un pitillo de a 0'60, se ha entablado una conversación afectuosísima, en la que el generalísimo ha hecho el gasto, como vulgarmente se dice.

—¿Cómo está usted, general? —le han preguntado los chicos de la prensa internacional.

—Algo acatarrao —han contestado Franco—. A mí, Chamberlain no me achica: Me he quedado sin voz, por eso no extrañarán ustedes que no haya podido aun dar mi respuesta al plan de Londres.

—¿Y, en confianza, no nos podría decir, general, su opinión sobre el plan?

—¡Vaya plan! —ha dicho el generalísimo, acompañando las palabras de un ademán con la mano derecha como aquél que conduce a un tranvía.

—¿Lo aceptarán ustedes?

—¡La duda ofende, amigos! —ha dicho el genreal, dibujando una enigmática sonrisita bajo su augusto bigotito.

—No queremos ofenderle —ha dicho el corresponsal del «Llavaneres Morning Post», pero quisiéramos una opinión más concreta.

—Pues sepan ustedes que ya tenemos la respuesta preparada. Mi Gabinete de Prensa se la facilitará a ustedes buen punto esté traducida.

—¿La traducen al inglés, claro?

—No. La estamos traduciendo, para nosotros, del alemán y del italiano —ha dicho el generalísimo, dando unas palmaditas en la barbilla de un chico de la prensa, mucho más chico y mucho más precioso que los otros.

Y ha puesto fin a la entrevista despidiéndose a la francesa... ¡ay!, queremos decir a la romana.

Este periódico se publica con licencia de presidio.

Ecos de los refugios

Durante la última alarma de anoche, en el refugio de la calle Cortes, esquina Lauria, tuvimos el gusto de saludar a la distinguida y joven señora de Reclones, «née» Purita Bannau, que por cierto lucía un espléndido salto de cama color «beige».

Al felicitar por su elegancia, nos dijo:

—El salto me lo ha hecho mi marido. El pobre, como que con eso de las quintas tiene que pasarse el día recluso en casa, se entretiene confeccionando ropa interior. No tiene usted idea de las combinaciones que hace. La camisa no le llega al cuerpo. Como que es el sostén de la familia... Afortunadamente, esto está al caer. Ahora le damos el último tirón. Ya verá usted como Mussolini pronto dejará gobernar a Franco.

EXTRANJERO

LAS MANIOBRAS ALEMANAS

Berlín, 19.—Hitler se ha levantado hoy de muy buen humor y ha dicho que la causa de los buenos españoles es la de los buenos alemanes. Seguidamente ha declarado que la cuestión de los sudetas le hace sudar. Parece que se propone organizar unas maniobras que durarán de dos a trescientos años, y en las que participarán todos los niños de teta y todas las mamás capaces de dar el pecho.—Agencia Habas a la catalana.

ITALIA PARECE JAUJA

Roma, 19.—Hoy no se ha reunido el Gran Consejo Fascista y Mussolini no ha pronunciado ningún discurso. Los periódicos no atacan Inglaterra y los macarrones han salido al punto en todos los restaurantes de Italia y su imperio. Las cosas van tan bien, que hasta el rey parece contento.—Agencia Habas a la catalana.

poti-poti teatral

VIDES PARAL·LELES

Xavier Regàs està content de nosaltres. La nostra amistat i l'admiració que sentim per la seva obra hauran contribuït molt a la seva fama i estem més que satisfets, orgullosos, d'haver-li obert, de bat a bat, les portes de la immortalitat.

Com que som enemics de la hipocresia, no ens amaguem ni de fer de porters dels grans comediògrafs ni d'haver aportat el nostre humil gra de sorra a la ciclòpia popularitat de què avui gaudeix Xavier Regàs, per a la qual hem fet més —que ho tingui en compte per a possibles demostracions de reconeixement—, que el propi Joan Comelles i Graells.

Que ho digui, si no, aquest apassionament de la massa, encès amb la pedra focuera de les nostres columnes. Avui l'opinió pública ja s'interessa per les coses més nimies relacionades amb l'èxit esclatant i popular de «La Patètica». No és res més que el que preteníem i el que hem «lograt», emprant un terme que figura en uns cartells del Teatre Català de la Comèdia, abundantment plantats per tot Barcelona, en constatació de què el teatre de la Rambla dels Estudis és regit per un Delegat de la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Vegeu si no reflecteix un abrandat apassionament aquesta postal que ens porta el correu avui, dissabte 13 d'agost de 1938:

«La incommensurable «Patètica» (no la de Beethoven, sinó la de Regàs) fou estrenada el 21 de juliol. D'aquell dia a l'11 d'agost,

ambdós inclusiu, en van exactament 22. D'aquests 22 n'hi ha dos, el de l'estrena de l'obra i el de l'homenatge de Borràs al Tívoli, en els quals «La Patètica» sols es representà una vegada. El càlcul dóna, exactament, 42 representacions. ¿Quan i com s'han fet les 8 que manquen per a obtenir les 50 anunciades per a avui, dijous, en els cartells que hi ha plantats per les parets?»

No sabriem contestar millor el nostre matemàtic comunicant, que reproduint un full del llibre «Els meus records del Teatre Antoine i de l'Odéon», d'André Antoine, que ve com l'anell al dit:

«9 NOVEMBRE 1899.—Hem de treure del programa «Les gaietés de l'Escadron», que, després d'un mig-fracàs a l'Ambigu han fet una cursa magnífica en el nostre teatre. Així i tot, com que les despeses són molt grosses, ens cal pensar en canviar el cartell. He previngut Courteline dient-li que per a abastar la xifra del centenari ja m'ha calgut sacrificar les recaptacions d'un dissabte i d'un diumenge, i que és forçós aturar-nos el divendres que ve, a la noranta-setena representació; i, per bé que en mancaren tres, les escamotejarem i anunciarem la centèsima. Courteline s'hi ha oposat amb energia, sostenint que això és enganyar el públic, i m'ha fet la divertida jugada d'escriure als diaris que la centena representació de la seva obra ha estat trucada. Història evidentment sense precedents i amb la qual tot París es distreu. No hi ha com Courteline per trobar-ne de semblants.»

DARRERES NOVETATS

Al teatre Barcelona, doble programa Premi Nobel: Bernard Shaw i Jacint Benavente. Del primer, un acte: «Su esposo», traduït per Julio Broutà; del segon, tres actes: «La ley de los hijos». Interpretació correcta, amb la reparació d'Esperança Ortiz, l'excel·lent actriu que hauria d'ésser reincorporada a l'escena catalana si algun dia algú volgués regenerar-la.

Al Romea: «Guiñapos», comèdia «ancien régime», de Felip Melià. L'Andalusia de crom de calendari i el drama del «torero» triomfador. Tot plegat força ranci, però condimentat amb molta traça. Interpretació discreta i presentació tronçada.

UNA GANGA

A l'hora que escrivim aquestes ratlles no sabem quan s'estrenarà «La fréstega domada» al Teatre Català de la Comelles. Per demostrar que allí no hi ha preferències, els cartells encara no anuncien que està en assaig. No fan com els d'«En Garet a l'Enramada», que l'endemà de l'estrena ja feien saber al públic que es preparava la reposició de «Senyora àvia vol marit». Suposem, però, que quan aquestes ratlles arribin al lector, Shakespeare haurà arribat al públic a través de la versió de trenta anys enrera, del

catolicíssim i dretista Farran i Mayoral, preferida a la d'ara fa tres anys de l'esquerrà i laic C. A. Jordana.

De moment, sabem que el Cu-Cu ja ha trobat roba per a les cortines, a l'10 pesetes el metre. Es un bon negoci que compensarà la darrera sotragada.

LES COSES, CLARES

La C. I. E. P. convoca un Concurs per a premiar obres escèniques «de cara a la guerra», en català o en espanyol, oferint diversos premis, el primer dels quals és de 5.000 pesetes.

En el cartell del Concurs hi ha dues falles: una suposem que per omissió i l'altra per excés d'intenció. La primera és que no es diu qui cobrarà els drets de representació de l'obra premiada, i hom no sap si l'autor s'ha de donar per ben pagat amb l'import del premi. L'altra és la reserva dels noms de les persones que componen el Jurat, fins a l'hora de fer públic el veredict.

¿Per què aquesta reserva, que no és cap garantia per als que pensin concórrer al Concurs? Ans al contrari, puix que hom acostuma voler saber de quin mal ha de morir i de quin metge depèn la seva sort. El crèdit d'un Jurat no parteix del seu anonim, sinó del seu prestigi. Per a l'escriptor que vol sotmetre's a un tribunal literari li inspiren més

confiança uns jutges que sàpiga que no són ignorants que no pas uns que sàpiga que són ignorats.

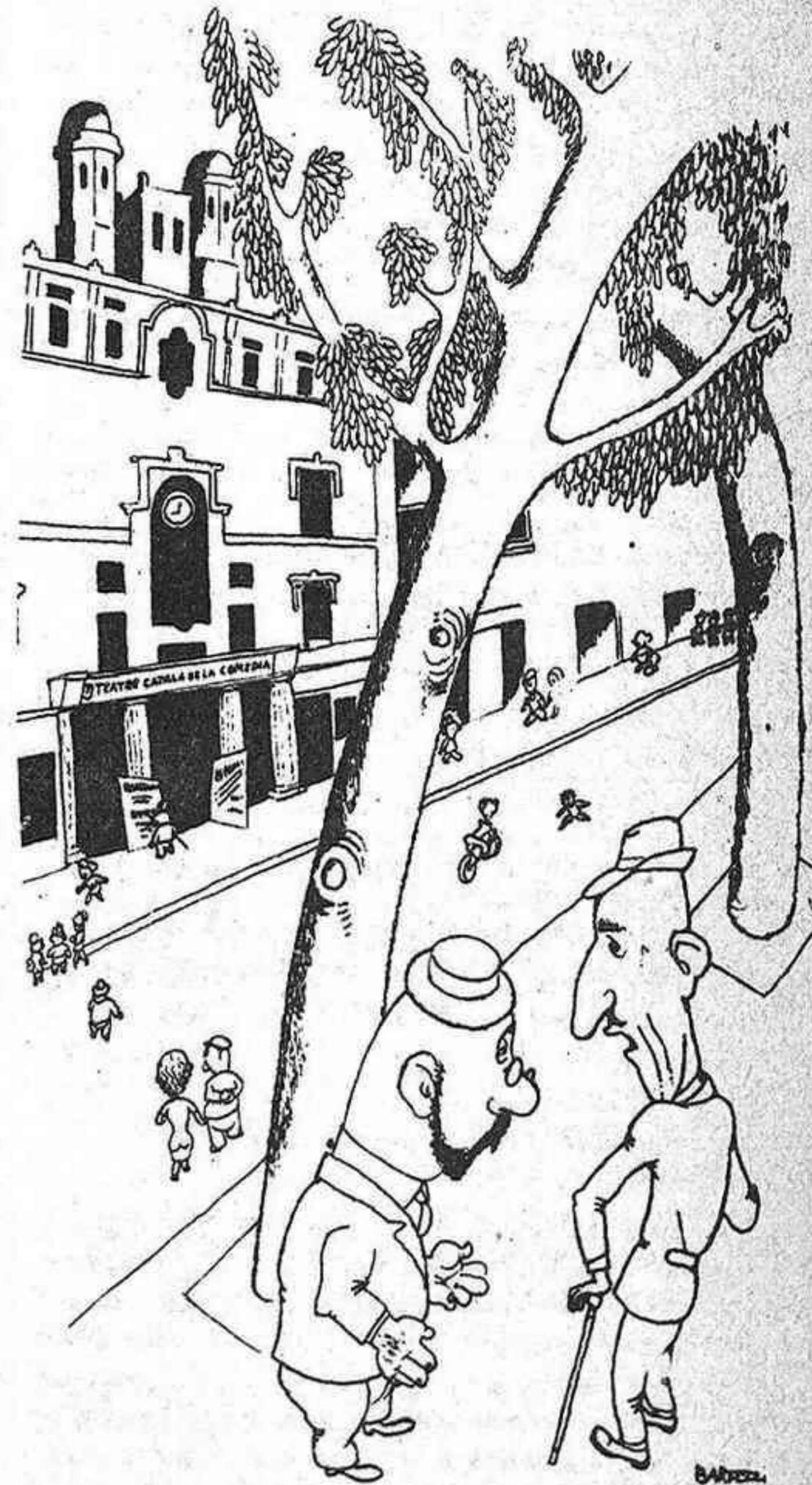
ELS VIDRES DE LA TEULADA

Retallem de «C. N. T.», diari del vespre: «Dice «El Diluvio» de hoy hablando de la Radio:

«Un ciudadano barcelonés ha dirigido a los directores de las emisoras Asociación y Barcelona una atenta carta solicitando de ellos que los programas que se dan diariamente sean a base de música española, intercalando alguna música extranjera. Además, pide el ciudadano, y no le falta razón para ello, que no figuren en los programas obras de Guerrero y Moreno Torroba.»

Efectivamente. No hay día que no tengamos que soportar algo de estos fascistas músicos o lo que sea. Más acentuado desde que el referido ciudadano escribió las cartas. ¡A ver!

Sí, sí... En efecte... Ja és això, ja.. El que hi ha és que fa dos anys que nosaltres també maldem perquè les obres dels Guerrero i els Torroba no figurin en els cartells dels teatres barcelonins... En els quals hem arribat a veure-hi anunciada una obra de Luca de Tena!

--Ara faran «Xèspir».
—Encara que em diguéssiu més!

EL COMITE DE NO INTERVENCIO

—Que fa el mort?
—No. Fa el viu.

El Vaticà, "refugium peccatorum" de la Roma feixista

Mussolini ja ha trobat un refugi contra els bombardeigs aeris.-Declaracions del Duce, el Papa i el Führer

S'ha parlat molt, potser massa, de l'anada d'Italo Balbo a Berlín, com a indicació dels projectes agressius de l'Eix. Tothom sap, no obstant, que de projectes agressius l'Eix no en té cap; que són els altres que el provoquen. Ell, prou que tot és dir no em provoqueu, no em provoqueu. Però res. Les democràcies s'entesten a provocar-lo i, si després algú rep, tot són aïis i uis.

Ara mateix, el que escriu aquestes ratlles, que acaba de tornar de Berlín i de Roma, però que guarda l'anonimat amb tanta cura com si es tractés d'un economat, per veure què tal estaven de disposats el poble alemany i l'italià a resistir a la invasió que el poble espanyol està fent en els seus territoris, ha pogut parlar amb els portants dels dos pobles i n'ha tret molt bones impressions. Hem parlat, no cal pas que ho diem, amb els propis Hitler i Mussolini, i no diem en persona, per no ofendre les cares honrades. Heu's ací el que ens han dit:

MUSSOLINI NO CREU EN LA GUERRA

—Non credo a la guerra —ens ha dit així, textualment de bones a primeres en els jardins del Palazzo Venezia, on l'hem trobat passejant a l'ombra dels famosos boscos de balonetes.

—I per què no hi creieu? Es que us ha enganyat?

—Enganyat! A mi no m'enganya ningú. Mireu. —I s'ha posat la punta de l'índex sota l'ull, obrint-lo expressivament—. El que hi ha és que les porques democràcies no la volen fer; ens tenen por. A menys que, com que són tan poc franques, no ens enganyin. Per això ens prevenim.

—Ah, sí? I què féu per a prevenir-vos?

—Ho tenim tot preparat com si haguéssim de fer la guerra i, per a estar entrenats, la

fem; quan les porques democràcies se n'adonan, ja la tindrem feta nosaltres i ja en tornarem.

—I voleu dir que aleshores no s'ofendran i no en faran alguna?

—També estem prevenuts. Imagineu-vos si s'atrevirien a fer res contra Itàlia, el país del Renaixement, on tothom més o menys ha estat en pla de turisme! Un museu, un **vero museo**. I Roma! La Ciutat Eterna, la ciutat dels Papes! Bona la farien si s'atreuissin a venir a bombardejar Roma! Només imagineu que toquessin el **Vaticano** per error! Tot el món catòlic se'ls tiraria al damunt.

—Em pensava que no éreu catòlics i que això del racisme us tenia robat el cor.

—Jo? I qui va signar el tractat de Lateran? Ara que, voleu que us ho digui, trobo que és poc decent això que a un italià se li mori la dona i li vagi al cel amb un negre. Si el Papa fos casat ho comprendria; però aquests solters tenen la mànega massa ampla i no us n'adoneu que ja us han falsificat la raça.

—I per què no el traieu de Roma, si és un exemple tan dolent pels bons costums feixistes?

—Mira-t'el ell! Aleshores sí que vindrien a bombardejar Roma! No veieu que el Vaticà ens serveix de refugi, que és un veritable «**Detente bomba**»? Si per casualitat hi catgués una bomba!!!

—Voleu dir? No heu bombardejat vosaltres catedrals?

—Uí, que n'és de diferent! Nosaltres som nosaltres!

—Això ho digué don Antonio Maura.

—Sí, però com que era mallorquí, ja comprendreu...

—Es clar, què s'ha de fer; el que hi ha a Espanya...

—Es dels italians.

—I el Papa, què hi diu?
—No ho sé; aneu a veure'l.
Roma, agost.

EL QUE ENS DIU EL PAPA

—Fill meu, els temps són dolents, els pecadors augmenten cada dia; Satanàs ens fa una competència ruïnosa; el racisme, aquesta plaga infernal...

—Sí, sí; però tot això, amb perdó de S. S., és música d'orgue de la Sixtina. Es veritat que Mussolini es vol acostar novament al Vaticà?

—Acostar-s'hi! No em deixa ni a sol ni a l'ombra; quan surto a passeig, si sento passes al darrera meu i em giro, veig una ombra que corre a amagar-se darrera un arbre; és ell; ja tres vegades la cadira gestatòria s'ha enfonsat dintre de galeries subterrànies que ell fa en persona; junt a les tàpies del jardí, s'hi ha construït una caseta per dormir-hi. L'altre dia es va sentir un soroll d'avions al cel, d'uns avions fora del programa del dia. Em va donar un surt!

—I això?

—Afigura't, fill meu, que jo, innocentment, em pensava que eren avions francesos i sento una gran correguda i que m'aixeuen la capa fluvial i que algú s'hi fica a sota!

—I era Mussolini?

—El mateix, que es pensava que eren avions francesos.

—I què pensa fer S. S.?

—No ho sé; perquè, a més, sempre està amb el seu nyic nyic que tregui els negres del catolicisme, perquè la raça ací i la raça allà, i que destitueixi la Mare de Déu de Montserrat perquè és negra... No sé; no sé què es proposa aquest home.

—Però no veieu que es titula el Protector de l'Islam?

—Aí el poca-vergonya! Això és que me'ls vol sostreure per fer-los moros! Això acabarà malament! Aquest home no sap pas amb qui se'ls juga, perquè sóc capaç de rescindir el contracte de Lateran i que em torni a tancar a la presó, i aleshores m'escaparé i em tornaré a establir a Avinyó. I aleshores, adéu **refugium peccatorum!** Ja pot anar a cridar ous a vendre!

—A quin preu?

Ciutat del Vaticà, agost.

HITLER S'HA TORNAT COMPRESIU

—Aquests catòlics són una gent incomprendible —ens diu, contestant a la pregunta que li hem fet en arribar a Berlín—. Jo no sé per què no s'han de fer pagans, si de totes passades han de pagar. Però, en fi, s'ha d'ésser comprensiu i tractar-los bé.

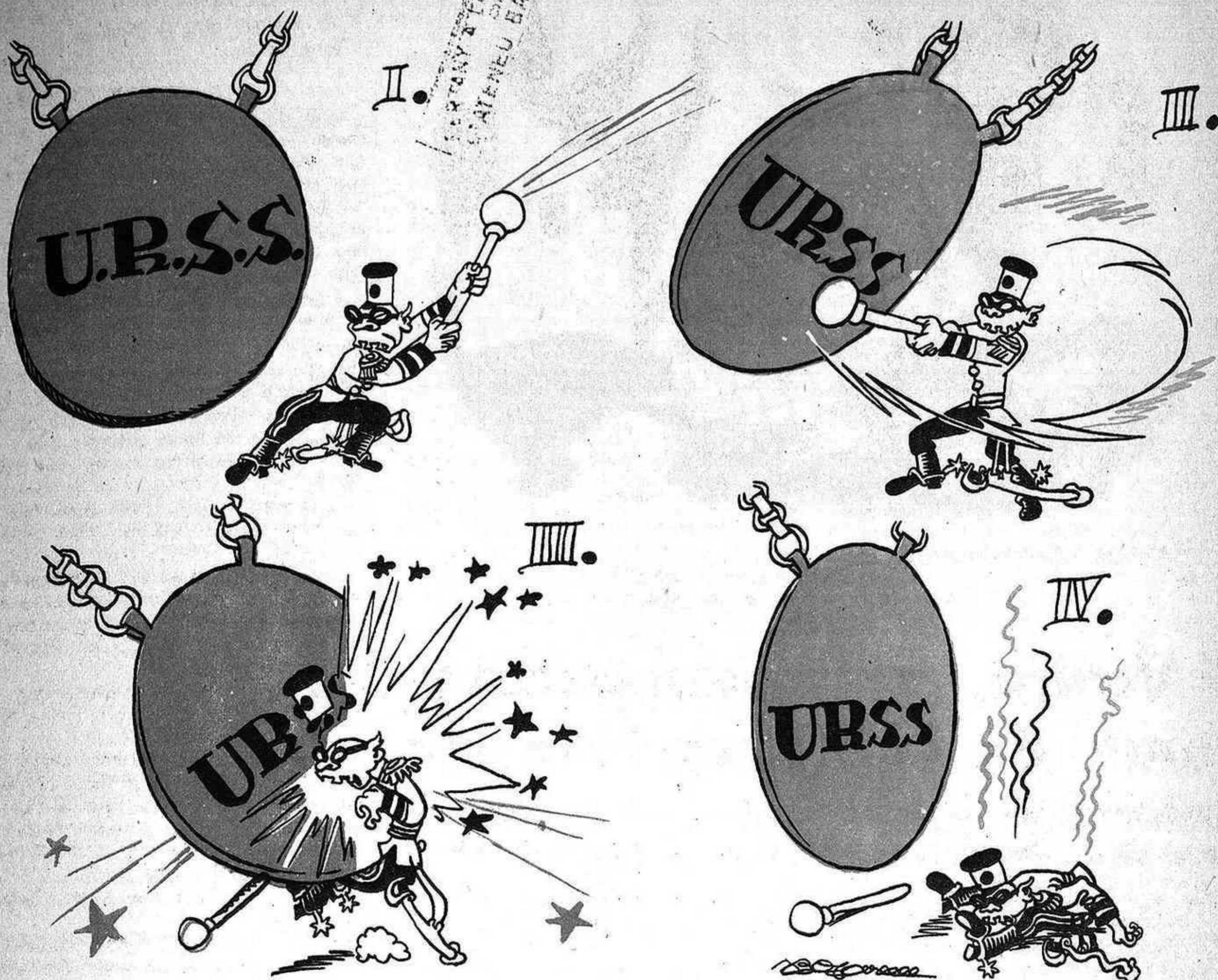
—Sí, ja m'ha dit el Duce que el Vaticà era tan bon refugi.

—Ah, ell rai, que el té! Però i jo, on em fico si vénen a bombardejar els francesos i els russos? Sort que he tingut una pensada, que si no...

—Ah?

—Al costat de l'Església Alemanya Pagana, que serà la que cobrarà, hi haurà l'Església Catòlica Alemanya, que serà la que pagarà; el cardenal austríac Guntzer serà el nostre Papa i l'Església Catòlica Alemanya, la nostra Mama; el Vaticà el farem a Sans Souci i podrem abandonar tota preocupació... els capellans, és clar, portaran sotana bruna com quan jo era catòlic i pintava parets. Així es recordaran del seu Redemptor, que sóc jo i no aquell jueu de Nazareth.

Berchtesgaden, agost.

EL GONG

Corre la veu que quan Laura hagué signat en el llibre de registre matrimonial del jutjat municipal corresponent, demanà al funcionari que els despatxava:

—Vol fer el favor del llibre de reclamacions?

Nosaltres creiem l'anècdota apòcrifa, feta córrer per males llengües. Es evident, però, que s'adiu al seu tarannà frenètic, pitjor que trepitjar unes begònies. Laura va venir al món empipada i encara no s'ha després de la tara. Convençuda dels seus drets, aporri-na tot déu. Si el seu marit la besa respectuosament, li crida: «—I què? Això, només?» Si hi posa una mica de fuga, li diu: «—Apa, salvatge! Tot ho fas igual!» El pobre home no sap mai a què atènr-se!

No us penséssiu, tot i el que deixem dit, que Laura sigui lletja. Es bonica com un sol. I a més a més té una traça enorme a arreglar-se perquè el seu etern malhumor no li arrugui el front ni les celles. Fins i tot quan es prepara a mossegar diríeu que vol somriure.

Ara, no cal dir, els moments són fatals per a Laura. Abans no trobava el gelat prou fresc, la xocolata prou rica de cacau, la mantega prou fina, etc. Ara ha de callar i aguantar el que li serveixen els proveïdors, promoguts al grau de benefactors, i que, d'obligats han passat a obligants... quan hi consenten.

Abans canviava cada mes de cambrera i de cuinera. Ara ha de prescindir d'amb-

LA FERA AMANSIDA

dues, i agrair la mercè que li fa la dona que cada vuit dies hi va unes hores a passar la baieta pel pis i a rentar una mica de roba.

No sortia de casa que no agafés un taxi, perquè ella no podia anar pas carregada amb un paquetet de perfumeria. Ara ha de fer a peu una pila de quilòmetres d'un cap de dia a l'altre, carregada amb un sac camuflat de cabàs, posant-li unes nanses i aplicant-li unes floretes de llana colorida.

La portera? Ni la saludava! Ara és gairebé la seva confident. La modista? Pobra Laura! ¿Què s'han fet aquells temps que li feia fer i desfer trenta-set vegades una fal-dilla? Gràcies que si li porta la feina al cinquè pis on viu, li faci cada tres mesos una peça, i caigui com caigui.

El dentista, el massatgista, el perruquer? Tant de patir per trobar els que aguantes-sin els cops de geni, i ara tots són al front,

suportant, segurament, menys impertinències...

La pobra Laura, doncs, es veu obligada a empassar-se les rabietes, a contenir les impetuositats, a repartir rialletes amables, a trobar-ho tot bé, a donar les gràcies a tothom! Això és exasperador: haver de donar, encara, les gràcies!

Es clar que li queda el marit! El pobre marit, que ha d'aguantar tots els reganys, tots els rebuís, totes les crítiques, tots els blames, tota l'agror augmentada sense corregir! Ell rep per la cuinera, la cambrera, el taxista, la planxadora, l'adroguer, el perfumista, el perruquer, la portera... Per tota la humanitat, en un mot.

Però heus ací que el marit, que porta un carnet sindical a la butxaca i començà a llegir els primers mesos de la revolució una mena de premsa a la qual, insensiblement, s'ha anat afeccionant, tot d'una s'ha adreçat com una I, ha tremolat a l'aire la bandera de la revolta. I s'ha acarat a Laura, i li ha dit:

—Mira! Si no em deixes en pau, abandono l'oficina, em fagig voluntari i me'n vaig al front! Tinc fam de repòs i d'assossec!

Laura restà esmaperduda. ¿L'ofici de marit també entra en l'ordre de les reivindicacions? Empallidí, obrí la boqueta de pinyó a la manera d'algú a qui manca aire, i gemegà:

—Llavors... ¿vols que m'ofegui? M'ofegaré! Viu tranquil!

Antifeixisme? Apa, 'buenas'!

L'altre dia ens ficàrem en un cinema, puix teníem ganes de veure «La Moneda Rota» i recordar així els dies aquells de la nostra infantesa, quan a les portes de les sales de projeccions tocava un timbre sense parar. Aquell dia, però, còsa rara, al cinema en el qual entràrem no passaven ni «La Moneda Rota», ni «Los Misterios de Nueva-York», ni «La Dama de las Camelias», ni cap altra d'aquestes produccions super-modernes que constitueixen els programes habituals dels nostres cinemes més o menys intervinguts. Al cinema on entràrem passaven films curts i reportatges.

El fet ens va donar motiu d'entrar en relacions amb una editorial cinematogràfica del país que no coneixíem i que seria una llàstima que els nostres lectors no coneguessin. Es diu, de nom, «Ediciones Antifascistas». I nosaltres, que ens ho creiem tot al peu de la lletra, no dubtem pas del seu antifeixisme. Però sí que ens permetem dubtar, des-

prés d'haver-les vistes, del bon gust i de la qualitat de les seves edicions.

No parlem d'un documental sobre València, perquè suposem que en fer-lo, l'operador devia tenir un mal dia, i tothom té dret, per antifeixista que sigui, a tenir un dia dolent. Així li ballava la càmera a l'home, que semblava talment que hagués pres les vistes des de dalt d'una barca.

No parlem tampoc d'una pel·lícula titulada «Sueño Musical», títol, d'altra banda, adequadíssim, car la mediocre actuació d'aquella orquestra cubana no fa sinó invitar al son.

El plat fort del programa era, però, una cinta còmica, «Un mal negocio». I tan mal negoci! El mal negoci fou, per a nosaltres, no abandonar el cinema i anar-nos-en a dormir. La pel·lícula féu reviure en nosaltres aquells dies gloriosos en què el cinema donava els seus primers passos. De tan primària; de tan pobre; pobre de concepció i

de realització. No volem estampar els noms dels artistes que l'interpreten, perquè tots ells, que segurament al teatre s'han conquistat un cert renom, no han nascut per al cinema, i la culpa és, evidentment, dels qui han tingut l'acudit de fer-los fer pel·lícules. Però al que sí ens hem de referir és al mal gust dels detalls. Per exemple, un dels protagonistes, un «rebenta-pisos», explica les seves gestes a un company d'ofici. I tot contant una batalla a Marsella, explica que a un fulano li clavaren quatre ganivetades.

—Les hi clavaren en la «refriega»?—pregunta el que escolta.

—Entre la «refriega» i la panxa—respon l'altre.

I bé; això, a més d'ésser molt poc original, és de molt mal gust. I sobretot, no és antifeixista. A l'inrevés, aquesta mena d'acudits nosaltres preferiríem que fossin feixistes.

Segurament que els productors del film que comentem deuen opinar que aquests detalls no tenen cap importància. Potser el públic els donarà la raó. Però aleshores que canviïn el nom de la seva editorial. Perquè iniciar la pel·lícula amb el rètol «Ediciones Antifascistas» tot tocant «La Marsellesa», i acabar servint-nos aquestes xabacanades, francament, és una cosa que més aviat trobem trista.

PASSATGERS DEL TRAMVIA: COMpte AMB ELS PALS!

'Miss' Revista

Evidentment estem de sort els redactors de L'ESQUELLA.

Aquesta és l'hora, al cap de dos anys de guerra, i no sabem quants d'unitat, que encara no ha estat requerit cap dels nostres redactors per deixar-se fer un interviu per a «Miss» Revista.

El fet ens alegra, puix que nosaltres estem ara per la tranquil·litat i els bons aliments.

Els bons aliments els anem a cercar al Gran Hotel (abans Hotel Ritz) i la tranquil·litat la trobem allí de passada en mant fulano que l'acapara per anar tirant.

Ara que un dubte enterboleix el nostre goig.

Es que ens han pres per pobres?

Doncs s'equivoquen.

Nosaltres disposem de mitjans per a pagar el sabó «couché», per car que sigui, i no ens hi mirariem gens a gastar-nos-els per tal que cap despistat no ens hagués de dir culdolla si la censura els deixava.

Car la censura de vegades també s'hi fica, en aquests negocis de l'interviü, malgrat sigui per espatllar-los.

De tota manera els espavilats redactors de la cort d'amor de «Miss» Revista, en allò que respecta a nosaltres, estan bandant.

Nosaltres també tenim transports...

Epl Transports d'esplendidesa i ens els gastem quan cal.

A L'ESQUELLA, «los de casa», som així!

LA RETIRADA A BURGOS

—Té, ará volen expatriar-nos.

Ha mort la "Júlia" del Parc

El testament de l'elefant

Ahir tingué lloc el solemne i emotiu acte d'obrir el testament de la «Júlia», el popular elefant que a finals de la setmana passada va morir, deixant en ple desconsol tots els estadants de la Col·lecció Zoològica del Parc.

Enmig d'un silenci greu, el notari donà lectura al següent document:

«Jo, la «Júlia», de quaranta anys d'edat, amb vint-i-tres de residència a Barcelona, domicili Col·lecció Zoològica del Parc de la Ciutadella, amb ple coneixement, una mica inquiet per la propera explosió de les bombes, dicto les meves darreres voluntats.

Sóc pobre. La meua vida honesta no m'ha proporcionat cap guany. En dies d'opulència, ne vaig guardar-me cap llonguet i ara amb prou feines faig la viu-viu. No tenia altra illusió que entretenir la mainada, i en això més aviat s'hi perden diners. Darrerament, ail, ni la mainada he pogut entretenir. No disposava d'altre mitjà de vida que el de fer d'elefant. Una vegada no em deixen fer d'elefant, sóc animal mort. Em sento morir i m'apresso a fer testament.

Sub.

—Fa dos mesos que no sabem res d'ell.

--No passin ànsia. Haurà anat als homenatges d'en Borràs.

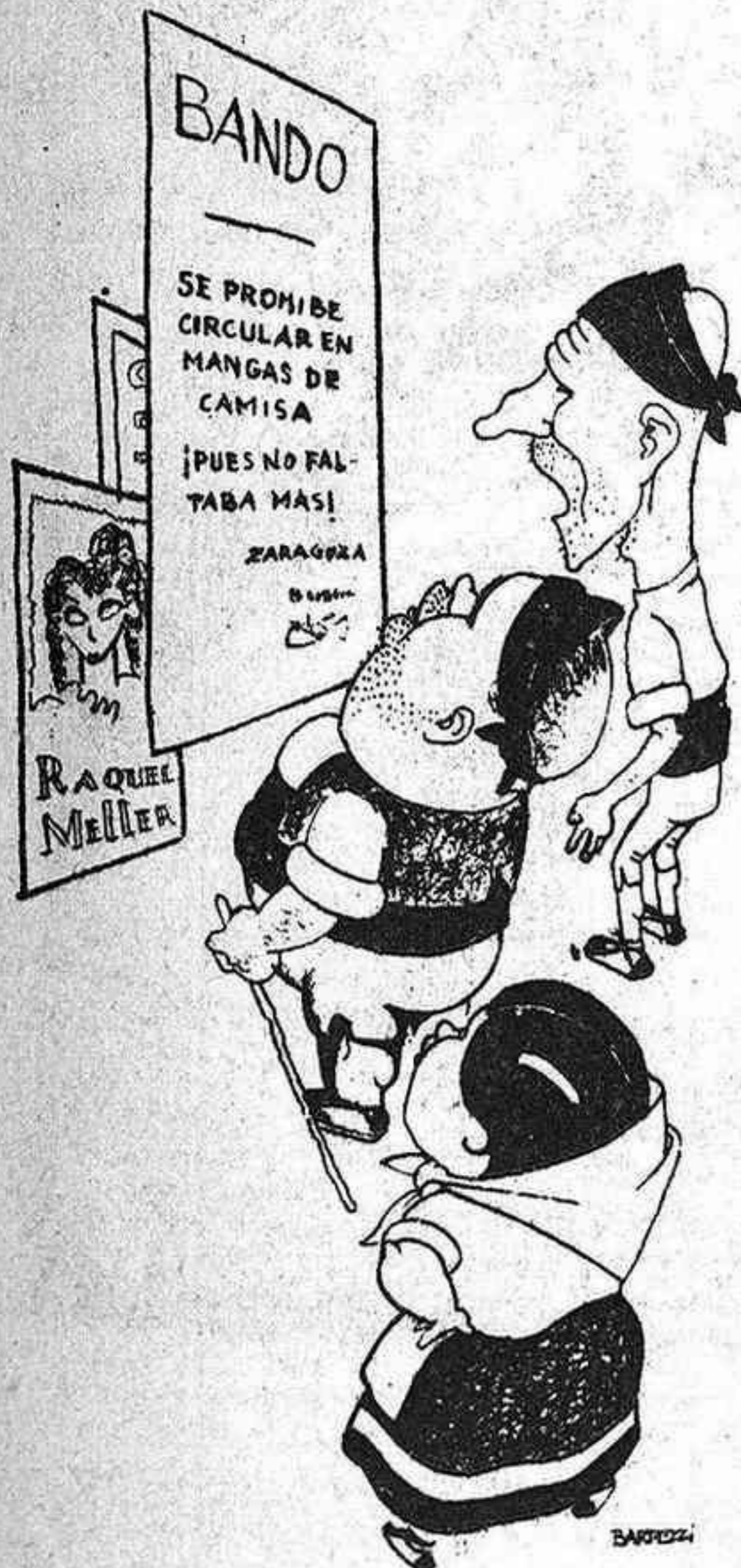
No tinc altres béns que el meu guardarobes. Tinc una pell magnífica, una pell molt gruixuda, que m'ha prestat grans serveis en els dies de fred i de pluja, sota aquest cel més aviat benigne de la meua estimada Barcelona. Doncs bé: deixo la pell als meus hereus. Que ells l'estimin en el que val.

Ara bé; qui són els meus hereus? Jo no tinc fills, ni germans, ni parents. Els meus hereus són els ciutadans que m'han vingut a admirar entre els barrots de la gàbia. Per a ells és el meu darrer pensament, per a ells és la meua pell. Que se la quedi qui més la necessiti. Una pell, gruixuda com la meua, pot ésser d'una gran utilitat a certes persones.

Per exemple, faria un gran servei a Franco i als altres generals que amb ell se su-

blevaren. Una pell gruixuda com la meua, també seria molt indicada per alguns abrandats republicans que, quan la sublevació va esclatar, els va faltar temps per a anar a defensar la República des de l'estranger. La meua pell, tan gruixuda, podria també ésser heretada, amb utilitat, per certs personatges estrangers, especialment pels dictadors alemany i italià. També faria un bon servei als membres del Comitè de No Intervenció.

L'Ajuntament de Barcelona podria obrir un concurs de mèrits entre els meus possibles hereus, i lliurar la pell a qui li fes més falta. Una pell gruixuda, una pell d'elefant, és article de primera necessitat en aquest món pacífic i democràtic de l'any de gràcia del 1938.—Signat: «Júlia».

—Això que li ho diguin a Mussolini...

Anem a seguir monuments?

Sí, senyor. Cal anar a la construcció immediata de tots els monuments que hi ha projectats. Vinguen de seguida els monuments a Guimerà a Fortuny, a Claris i a tots els grans patriotes.

Es de tota urgència construir-los, car és de tota urgència abandonar-los una vegada construïts.

El monument a Francesc Layret serveix de plataforma als jocs de tota la mainada del barri. Igualment passa amb l'estàtua de Pittarra, que després de construir-hi uns urinaris al dessota, de bandejar-ne aquella mica de jardí, ara també és pres per assalt pels trinxeraires, que arriben a les barbes del fundador del teatre català.

Està clar que això dels urinaris és una mena d'honor que hom fa als personatges monumentals. L'Isle Soler, a la plaça de la Igualtat, veu també impotent com hom perfora la seva base per la construcció d'un urinari.

Un costum dels egipcis consistia en enterrar dintre les tombes dels faraons grans quantitats d'aliments perquè el mort pogués menjar durant el seu viatge a l'altre barri. Els barcelonins hem perfeccionat el sistema. Els barcelonins hem perfeccionat el sistema. Es qüestió de procurar que els nostres immortals disposin per «in aeternum» d'un lloc ben a propòsit per a fer les seves necessitats.

A SALAMANCA

—I Franco per què no respon a Londres?

—Cómo quieres que el Jefazo desaire a estas caballerías?

CINQUANTENA CENIÑANOS